ev yapımı Sihirli Değnek

"denenmiş
mutluluk tarifleri"

Şermin Çarkacı

elma

Toplumsal ve Bireysel Gelişim Serisi

Mutsuzluk dediğimiz şey belki de mutlu olduğumuzun farkına varamamaktır.

Anneme, babama minnetle...

Telegram | @kitbooks

Önsöz

Bir yapanlar var hayatta, bir eleştirenler, bir de bir şey yapmayıp sadece seyredenler. Şermin hep o ilk grupta oldu.

Aslında ikinci ve üçüncü grup çok rahattır. Yalnız oralarda da izdiham var arkadaşım bu ülkede, “yıkılayım binlerinin üstüne, sonra söylenip durayım” süper iş! Öyle bir ülke ki herkes o iki gruba girmek için can atıyor zaten.

Ancak ne gelirse bu ilk gruptakilerin başına gelir, hem emek koyarlar hem araştınrlar hem bilgi edinip yayma derdindedirler ama yönetimlerde diğer iki grup vardır. Siyaset, rant derken, bir bakarsın hiç öğrenmemiş, üretmemiş, okumamış olanlar güçlü... Üreten çalışkan insanlar ise zorda ve kenarda.

Dubai’den Tuğçem yazdı bir gün “Hocam Instagram’da Oyuncu Anne var okumalısın” diye, takip ediyorum şimdi, süper yazıyor, rol yapmadan, kendi gibi.

Belli ki iyi bir anne baba tarafından, özgür bırakılarak, kişiliğinin gelişmesine engel olunmayarak, özgüven sahibi bir genç olarak yetiştirilmiş. O da kimseyi taklit etmeden öğrendiklerini, okuduklarını ve ürettiklerini paylaşıyor herkesle.

Bence iyi bir örnek ve iyi bir bireyle karşı karşıyayız. Kadınların erkekler tarafından bu kadar toplum dışına itildikleri bir ülkede Şermin’in Anadolu’daki çok gence model olacağım düşünüyorum.

Kadınlara meşe odununun layık görüldüğü bir ülkede “Sihirli Değneği” tercih etmekte de fayda var doğrusu :)

Dostlukla

Ahmet Şerif İzgören

Özgeçmiş

Özgeçmiş

İnsan geçmişini özetleyebilir mi yahu? Tam 34 muhteşem yıl yaşamışım. Her anını anlatsam, anlatırım. Nasıl tek sayfaya sığdırayım? Hayat bu... Benim hayatım...

Hayat, güzel ve güzel olduğu kadar tuhaf da... Dünyaya gözlerini nerede açıyorsun, o gözlerle daha sonra nelere, kimlere, nerelere bakıyorsun? Mesela ben; Şermin Çarkacı yani, bu kitabın yazan... 1982 yılında Berlin'de doğdum. Orada mı devam etti? Hayır canım ne alaka... Gözümü bir açıp kapatıyorum, hoop Bilecik Kınık Köyü'ndeyim. Orada bakmaya devam ediyorum hayata. Gördüklerimi unutmam mümkün değil, muhtemel ki düşünce, hayal ve duygu dünyamı şekillendiren olayların zeminini o köyde izlediklerimle, Anadolu insanın saf zekâsı ile dolduruyorum. Gözümü yıllar sonra bir kez daha açıp kapatıyorum, İsparta'da Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün koridorlannda buluyorum kendimi. Sonra tekrar açıp kapatıyorum, yüksek lisans için Ankara'dayım. Hayata bir edebiyat öğrencisi gözüyle bakıyor, kelimeleri düşünüyorum. Kelimeler beni reklam ajanslanna sürüklüyor, a aaaa reklam yazarıyım. Ohoooo işler büyüyor, bir ajansın yaratıcı grup başkanıyım.

Sonra anne oluyorum, yıl 2011. Dünyaya Tuna ve Mete'nin annesi olarak, bir annenin gözünden bakıyorum. Bu bakış açısını seviyorum ve 2012'de Name katılıyor aramıza. Gördüğüm, hissettiğim, endişelendiğim, sevdiğim tüm annelik deneyimlerimi "Başlarım Şimdi Anneliğe" ismiyle kaleme alıyorum.

Bundan sonra artık olaylara, hayata, sözcüklere, her şeye çocuk gözüyle bakmanın zamanı... Oyunlar oynuyorum, bu oyunları not ediyorum, yazıyorum, fotoğraflıyorum ve sosyal medyada "Oyuncu Anne" ismiyle paylaşıyorum. Binlerce insanla birlikte çocuklarımızı oyun oynayarak, onlara gerçek birer çocukluk deneyimi yaşatmaya çalışarak büyütüyoruz. Çocuklarla birlikte oynadığımız oyunları Oyuncu Anne kitabıyla kayıt altına alıyorum, yıllar sonra "sen bizimle oyun oynadın mı anne?" diye sorarlarsa, "buyurun buradan okuyun evladım" demek için. Çocukların gözünden öyle net, öyle berrak, öyle tatlı görünüyor ki hayat, bu kez bir çocuk kitabı yazan olarak bakıyorum bilgisayanmm ekranına... "Çok Hayal Kuran Çocuk" kitabım yazıyorum. Aynı yıl, çocuklarla daha rahat oynayalım diye bir "Oyun Takvimi" hazırlıyorum.

Ve çocuklanma iyi bir anne olmaya çalışırken, kadınlığımı, insanlığımı unutmamak için kendimi beslemeye, kendime bakmaya, hayatıma sıkı sıkı tutunup kürekleri çekmeye devam ediyorum. "Ev Yapımı Sihirli Değnek" işte bu

yolculuğun kitabı... Son 34 yılda duyduğum, gördüğüm, düşündüğüm, hissettiğim bütün iyi şeylerin dökümü.

Klasik anlatından sevmem, klişeden uzak dururum ama bilirim göz gene de her yerde alıştığını arar. Öyleyse şöyle diyelim: Şermin Çarkacı 1982 Berlin doğumlu olup Türk Dili Edebiyatı yazarıdır. Evli ve 3 çocuk annesi olan yazann Başlanm Şimdi Anneliğe, Oyuncu Anne, Çok Hayal Kuran Çocuk ve Oyun Takvimi olmak üzere yayımlanmış 4 eseri bulunmaktadır.

Oldu mu? Oldu gibi... Hayırlı olsun...

Adalet

Kelebeğin sırtının üzerindeki pullar müthiş bir düzenle çizilmiştir. İki kanattaki desenler birbirinin tamamen aynısıdır.

“Hayatın adaletsizliği” diye bağırıyoruz. Yakalayıp incittiğimiz kelebekler sessizce şöyle diyor: “Doğa adil,

adaletsiz olan insan.”

Hadi

Bir sihirli değnek bekliyorsun. Bir sihirli değnek gelse ve omzuna dokunsa. .. Kalksan oturduğun yerden, hayatı sırtlasan, her şeyi göğüsle-sen... Havasız kalmış ruhunun pencerelerini açıp havalandırsan, içeriye temiz hava, kuş sesleri, kelebekler dolsa, kar beyaz bir tül perde sana doğru havalansa. Yüzünün tüm kederli çizgileri tek tek silinse, hafif bir gülümseme yerleşse dudaklarına, hiç geçmese, hep kalsa öyle. Dünyayı latif bir tebessümle selamlasan her sabah.

Bir sihirli değnek gelse, dokunsa omzuna. Bütün hayallerin tek tek gerçek olsa. Yapmak istediklerinin hepsi kendiliğinden olsa. Sen “açıl” demeden açılsa bütün kapılar ardına dek, geçip gitsen hedeflerine doğru hiç çaba sarf etmeden.

O sihirli değnek sadece seni değil, hayatındaki diğer insanları, seni üzenleri, kıranları, düşündürenleri, yoranları da değiştirse. Herkes bir anda senin hayalindeki gibi bir kimliğe bürünse. Bir sihirli değnekle bütün yollan açsan, bütün sorunları çözsen, bütün mutluluklar senin olsa...

Beklemeyelim. Gelmeyecek. Kimse gelip sihirli bir değnekle bizim omuzumuza dokunmayacak. Biz yapacağız. Kendimiz. Kendimizi tanıyıp, kendimize inanıp, kendimiz için özene bezene, itinayla, sabırla bir sihirli değnek yapacağız.

Adını da “evyapımı sihirli değnek” koyacağız... Hadi...

Nasip

Eskiden oturduğumuz apartmanın ön bahçesine lale soğanları diktiler. Rahmetli apartman görevlimiz, onca işinin arasında bu laleleri de kendine iş edindi. Biz birinci katta oturuyoruz ve ön bahçeye hâkimiz o zamanlar. Her gün defalarca gidip bakıyor soğanlara, suluyor, etrafındaki otları ayıklıyor, çocuklara “üstüne basmayın sakın” diye tembihliyor. Onun o ilgi ve heyecanına apartman sakinleri de kayıtsız kalmadı, hepimiz pür heyecan lale bekler olduk. Gelip geçerken ister istemez önce lale soğanlannı gözlüyoruz, hepimiz önce lalelerden bahsediyoruz. Velakin laleler çıkmadı. Biri ikisi çiçeklenecek gibi oldu, onlar da vazgeçti. Gözünün içine baktık ama olmadı. Birkaç gün sonra bir pazar sabahı sıcak ekmek almak için dışarıya çıktım. Dönüşte, apartmanımızın hemen dışında, kapının önünde, kaldırım taşlarının arasından çıkmış muhteşem bir kır çiçeği gördüm. Olmaz böyle güzellik, sağı taş, solu taş, bulduğu küçücük bir boşluktan salmış başını. Kaldırıma oturup sıcak ekmeğimi yerken izledim o güzelliği. İnsan bir şiir yazabilir bu duruma ya da güzel bir hikaye ya da ne bileyim şöyle afîlli bir cümle. Yok, yıllardır ara ara o çiçeği düşünüp tek bir kelimede kilitleniyor aklım: Nasip...

Ve hayatımızda biz fark etmeden ne çok güzellik açıyor kim bilir, biz hâlâ lalenin derdindeyiz...

Ev

Çocukken izlediğim bütün mutlu filmlerde ortak bir detay vardı: mutfaktaki kurabiye kutusu... O filmlerde çocuklar sokakta oynar, koşarak eve gelir, öylece mutfağa dalıp kutudan bir kurabiye alıp kaçarlar, anneleri arkalanndan gülerek bakardı. Kadın mutfakta arkadaşıyla sohbet eder, masanın üzerinde o kurabiye kutusu dururdu. Kadın akşam yemeğini hazırlarken, baba mutfağa girer, önce karısını öper, sonra ağzına bir bütün kurabiye atardı. Bana göre o kurabiyeler mutluluğun sembolüydü. Gelecekteki mutlu evimin en önemli detayıydı.

Aslında hepimizin hayalinde bir ev vardı. İçinde kahkahaların yükseldiği,

masanın üzerinde kurabiyelerin ya da canlı çiçeklerin durduğu, bazılarımızda şömine, bazılarımızda soba, bazılarımızda kalorifer peteği önünde kahvelerin yudumlandığı, pencere önünde begonyaların, sardunyalann olduğu, mum ışığında sevgi dolu yemeklerin yendiği, ışıklı, ferah, tarçın kokulu bir ev... Hepimizin hayali buna benzer şeylerdi.

Peki, ne oldu da "dört duvara" dönüştü bu evler? Sığındığımız, sarıldığımız evler ne oldu da kaçtığımız, içine girmek istemediğimiz mekânlara dönüştü? Kim yaptı bunu?

Söylemek ağır ama cevabı şu: Biz...

Hayalindeki begonyolar, sardunyalar yoksa eğer evinde, sen dikmediğin için. Latif müzik sesleri yükselmiyorsa eğer bir odadan, sen açmadığın için. Kurabiye kokmuyorsa eğer mutfak, sen yapmadığın için.

"Ev" içi doldurulması gereken bir kelime. Biz onu sadece mekân olarak algıladık. İçini sonradan hepimize yük olacak eşyalarla doldurduk. Kıymet verdiğimiz şey, insan değil eşya oldu. Değerli bir vazonun kırılması mesele haline gelirken, insanın kırılmasını sıradan görür olduk. Eşya, duygunun, ruhun önüne geçti. Televizyon dizileri bize büyük, heybetli evleri gösterdi. Uzun yemek masasının bir ucunda bir kişinin, diğer ucunda bir kişinin oturduğu, şaşaalı sofralara özendik. Sandık ki güzellik orada, zenginlik masadaki portakal suyunda, mutluluk uzun ve görkemli yemek masasında...

Acilen eşyanın hâkimiyetinden kurtulup, insana dokunmak lazım. Evimi seviyorum. Emlak ilanlannda gördüğüm "ultra lüks, işçiliği sağlam, modem ev" olduğu için değil, o eve sahip olduğum, bana ait olduğu için değil; "benim yuvam" olduğu için seviyorum. Her pazar kurabiye yapıp koyuyorum kurabiye kutumuza, kalp şeklinde kurabiyeler yapıyorum. Mutlu muyum? Çok şükür. Bunda kurabiyelerin payı var mı? Bilmem. Yine de o kutu dolu olunca, içinde bana bakan kalp şeklinde kurabiyeleri görünce, o koku mutfağa yayılınca, çocuklar koşup birer tane alıp kaçınca ben de o kadınlar gibi gülümsüyorum.

Yuva

Çardak kuşu, yuvasını yaptıktan sonra, doğada keşfe çıkar. Renkli taşlar, kelebek kanatlan, kuş tüyleri toplar ve yuvasını süsler. Bitki özlerini çiğneyip, elde ettiği boyalarla sıva yapar. Yuvasını sık sık kontrol edip bozulan yerlerini

yeniden yapar, düzenler.

Ev mi yuva mı? Herkes evin peşinde koşuyor. Daha iyisi, daha güzeli, daha büyüğü, daha manzaralı, daha gösterişli olanı bizim olsun! Sahip olduğunda, onu yuvaya dönüştürebilirsen mutlu oluyorsun, yoksa mekândan öteye gidemiyor. Ev, ona dokunduğunda, içinde yaşayanlara hak ettiği değeri verdiğinde, üzerine titrediğinde yuvaya dönüşür ve o zaman senin olur. Yoksa yeni bir ev alabilirsin, hatta bir tane daha ve bir tane daha...

Ama yuvan hep bir tane olur, bir tane kalır...

Düşle

Tut ki ülkemin herhangi bir coğrafyasında, bir tren vagonundasm şimdi. Heyecanlısın. Sadece varacağın nokta için değil, o yolculuk sırasında yaşayacakların için de heyecanlısın. Acaba yanma kim oturacak? Nasıl biri? Ondan acaba nasıl bir hikâye dinleyeceksin? Elinde yolculuk için aldığın bir dergi ya da bir kitap var... Karıştırıyorsun, arada başını kaldırıp pencereden dışarıya bakıyorsun. San sarı başaklann dalgalandığı bir buğday tarlası... Tarlada çalışan insanların siluetlerini görüyorsun uzaktan uzağa. Tut ki karlı dağların önünden geçiyorsun, tabiat bembeyaz. .. Bu muhteşem manzara karşısında dalıp gidiyorsun. Tut ki yağmur yağıyor... Tıpır tıpır vuruyor damlalar vagonun camlanna... Camdaki yağmur damlalannın süzülerek birbirine kavuşmasını izliyorsun büyük bir hayrede... Yanına oturan amca sana askerlik anılarını anlatıyor. Sene 60'mış da Sarıkamış'a yine böyle trenle gitmiş, o zaman kara trenmiş, bir sevgilisi varmış, ardında bırakmış... Anlatıyor öyle... İlgiyle dinliyorsun, yüzündeki çizgilerde kaybolup gidiyorsun. İçerde sohbet sohbeti açıyor, dışarda dağlar dağlara kavuşuyor, yol bitiyor... Vardın. Yolculuk tamamlandı. Ve sen bu yolculuktan keyif aldın.

Şimdi aynı trende başka birini düşle. Ne zaman bitecek, ne zaman varacağız diye sürekli saatine bakıyor. Huzursuz. Ne okuduğu kitaba odaklanabiliyor, ne yamndakinden haberdar, ne dışarısıyla işi var... Tek derdi, bir an önce trenden inmek. Onun mutluluğu orada çünkü. Yolun sonunda.

Sor kendine. Senin mutluluğun yolun sonunda mı, yoksa yolculukta mı? Her ikisi birden olamaz mı?

Hayat, nerede ineceğimizi kendimizin tayin edemediği uzun bir yolculuk. Mutluluk bir hedef değil. Bu yolculukta hissettiklerin, yaşadıkların, gördüklerin, göremediklerin, merak ettiklerin, söylediklerin, tanıştıkların, duyduklarında mutluluk. Eğer mutluluğu yolun sonuna koyarsak, belki ulaşamadan inebiliriz trenden. Mesele yola çıkmadan önce onu da yanımıza alabilmekte. Mesele, hâlihazırda içinde olduğun bu uzun yolculuğun tadını çıkarabilmekte..

İlla

İlla tumturaklı, şatafatlı, heybetli mutluluklar mı lazım? Şunlar olmaz mı?

Kırmızı ışığa denk gelmeden işe geldim diye o günü şanslı gün ilan etsen. Otoparkta park yeri buldum diye sevinsen. Çay bardağının içine iki tane çay kaşığı koymuşlar diye, ᵘOoo şanslı günümdeyim!” desen. Elinde poşetlerle kapıyı açmak için uzanmışken, biri kapıyı arkadan senin için açsa örneğin. İçi tıka basa dolu çantandan telefonunu bir seferde bulsan. Tam başım gökyüzüne kaldırdığında, bir kuş sürüsü geçip gitse gözlerinin önünden. Ağaçtan bir yaprak rüzgârın etkisiyle süzüle süzüle inse yere, durup izlesen, olmaz mı? Bir sıcak ekmeğin kıyısını koparıp atsan ağzına yolda, yetmez mi? Bir kitabının içinden eski bir fotoğrafın çıksa mesela, nerede çekildiğini bildiğin ama orada olduğunu yıllardır unuttuğun...

3 lira 20 kuruşluk bir alışveriş için elini cebine attığında tam da 3 lira 20 kuruş çıksa cebinden mesela... Tam da canın çok tatlı istediğinde, bir arkadaşın bir tabak kekle çalsa kapını... Sabah güneş ışığıyla uyansan, gündüz bir buluta takılsa gözün, gece bir yıldız kayşa gökyüzünden ve sen buna şahit olsan...

Hayatın sade mutlulukları işte bunlar, sade ve süsü kendi üzerinde güzellikleri. Bir güvercini düşün mesela... O beyazlığın, o letafetin üzerine bir de boynuna boncuk takmaya gerek var mı, gerek var mı rengârenk tavus kuşunun alnını kınalamaya? Zaten güzel, bak ve sadeliğini sev. Bu sadeliğe alışınca gözlerimiz daha fazlası zaten gereksiz gelecek.

Mutluluk

Mutluluk denen şeyin bir ömür olduğunu, seni kavrayıp alıp götürdüğünü, sonsuza kadar sürdüğünü, çok büyük, çoook büyük olduğunu sanıyor insanlar. Bu yüzden bekliyorlar, çok bekliyorlar, bazen bir ömür bekliyorlar. Oysa mutluluk denen şey an meselesi. Kısacık anlar, küçük zamanlarda saklı. Bazen yere düşen bir yaprakta, bazen bir dokunuşta, bazen bir bakışta, bir bardak demli çayda, parlayan bir yıldızda, yanan bir mumda, soba üstündeki kestanede, mandalina kokusunda saklı. En önemli şey, bunu fark edebilmek... Bazılarımız

fark ediyor ama sonra ne yapacağını bilmiyor. Gördüğü güzellik karşısında sırf ne yapacağını bilmediği için çekip giden insanlarla dolu dünya. Yere düşmüş dal parçalan ile bir yumakla oynar gibi oynayan bir sokak kedisini fark edip bir kenarda ona gözükmeden, ürkütmeden izlemek, bir küçük mutluluktur mesela... Sokakta oynayan iki çocuğun birbirine sarılıp gezdiğini görmek ve onlara uzaktan gülümsemek bir küçük mutluluktur. Eski defterlerine yazdığın küçük notlan, eski bir kitabının içinden çıkan taaa lise yıllanndan kalma “imza denemeleri” kâğıdını bulmak bir küçük muduluktur mesela.

Bulduğun anda, gördüğün, fark ettiğin veya hissettiğin anda yakalayıp cebine koyacaksın, orda birikecek, elini cebine sokup şıngır şıngır oynayacaksın küçük mutluluklarla. Sonra ihtiyacın olduğunda, kendini kötü hissettiğinde cebinden çıkartıp kalbine atacaksın bir tane. Hani böyle bir küçük karanfili damağında gezdirir gibi, bir çiçeği koklar gibi... İpek mendillere sarılmış bir avuç badem şekerinin tadına tek tek bakar gibi...

Dünya

Lotus çiçeği çamurlu ortamlarda yetişir ama dünyanın en temiz çiçeğidir. Herhangi bir yerine toz konduğunda kendini sallayarak bu tozdan kurtulur, kendini temiz tutar.

Dünya kötü diyoruz, hayat berbat, sıkıntılar, dertler, kederler, adaletsizlikler... Bu dünyada yaşanmaz diyoruz. Gittikçe yapışıyor üzerimize dünyanın pisliği, gittikçe daha çok batağa çekiyor bizi. Oysa silkelemek, toz kondurmasak insanlığımıza, temiz tutmaya çalışsak kendimizi, çözeceğiz hayatla olan meselemizi.

Bataklıkta çiçek olmak... İnsanın kaderi.

Silkelen

Çocukken oturduğumuz evin karşısındaki evde bir teyze yaşardı. Yaz kış, kalkar kalkmaz balkonun kapısını açar, yastıkları çıkarıp silkelerdi. Sonra yorganları, sonra yatak örtülerini, sonra paspaslan, kilimleri, dantelleri, her şeyi balkondan silkeler, en son da ayağındaki çoraplan çıkanp silkeledikten sonra balkon kapısını kapatıp içeriye girerdi. O her gün istinasız bunlan yapar, ezelden beri pencereden bakıp insanlan izlemeyi seven ben de her gün onu izler, anneme haber verirdim. “Yastıklar bitti. Kilimleri silkeledi. Şimdi sofra bezini silkeliyor. Ve son, çoraplannı silkeledi!”

Ne zaman enerjisi yitmiş, dünyaya geldiğine bin pişman, gencecik yaşında yaşamdan bıkmış, gözleri yarı kapalı yaşayan, somurtkan ve mutsuz insanlar görsem o teyze geliyor aklıma. Keşke diyorum, tek tek yakalayıp şu insanları, balkonundan silkelese, üstlerindeki bütün olumsuzluklan, asık suratları, negatif enerjiyi silkeleyip öyle bıraksa hayata... Sadece eşya tozlanmıyor, ne yazık ki insanlar da tozlanıyor.

Hayal elbet... Ama insan kendine yapmalı bunu. Kendi kendini tutup paçalarından silkelemeli. Kendi mutsuzluğunun farkına varıp,

“Ne yapıyorum ben yaaa, üç günlük dünyayı kendime dar ediyorum. Hadi, yeniden başlayayım, ömrümün geri kalanını mutlu geçirmek için uğraşayım” diyebilmeli. Önce kendini topla, kendine gel. Bu dünyaya şikâyet etmek için gelmiş olamazsın. Hiçbirimizin misyonu bu olamaz.

Her daraldığında yüzünü soğuk suyla yıka, temiz havayı çek içine ve hemen gözlerini güzelliklere çevir. Sonra bu güzellikleri topla gözlerinde. Ben öyle yapıyorum. Sonbaharda daldan düşen bir yaprak görüyorum, aheste aheste savruluşunu izliyorum. “İnsan şu yapraktan utanır, iş mi şimdi yaptığın” diyorum. Bir kuş konuyor pencereme, sanıyorum ki göz göze geliyoruz, o inceliğe tutunuyorum, insan şu kuşun hatırına yaşar be diyorum kendi kendime. Sonra üstüne çiğ düşmüş bir dal görüyorum, gülümsememe yetiyor. Başka bir gün bir gelinciğe takılıyor gözüm, başka bir gün kitabımın arasından düşen bir kuru çiçeğe, başka bir gün bir arkadaşımın benim için yazdığı bir nota, dumanı tüten bir çaya, şaşkın şaşkın gezen bir kediye, annesine sarılan bir çocuğa, güneş ışınlarının su birikintisinde bıraktığı renklere takılıyor işte... Bazen bir kuş sesi

duyuyorum, bazen bir çocuk kahkahası, akordiyon evet ah akordiyon, sokakta çalan bir akordiyon duyuyor kulağım... Bazen bir tarçın kokusu, bazen yeşil nane, bazen zencefil, karanfil, mandalina kokusu. O koku kendime getiriyor beni. Dur orada diyorum kendime, adam ol, sen kimsin mutsuz olmak kim! Sorarlar adama, “hiç mi güzel şey göremedin hayatta” derler. O zaman işte kendime geliyorum. Ne bekliyordun hayattan diyorum, daha ne olsun, herkese aynı hayat. Portakal herkese aynı kokuyor, yağmur herkesi ıslatıyor, kuşlar konacağı pencereyi güzelliğine göre ayırmıyor; hayat hepimize aynı. Ne bekliyordun? Eğer sen de bazen öyle karanlık uyanıyor, zaman zaman daralıyor ve nasıl çıkacağını bilmiyorsan o duygudan, sor kendine... Ne bekliyordun?

Beklentilerimizi tekrar gözden geçireceğiz dostum, kocaman bir mutluluk peşinde koşmak yerine, küçük mutlulukları toplayıp biriktireceğiz. Böyle daha kolay olacak.

Gündoğumu

Bazı insanların pahalı zevkleri var. Bilirsin işte. Su altı otelinde konaklamak, dünyada eşi benzeri olmayan mücevherler almak, yanş atları koleksiyonu, klasik araba koleksiyonu yapmak falan... Sahip olamayanların imrendiği zevkler... Şöyle dursun... Bana göre, dünyanın en paha biçilemez zevki “gün doğumunu izlemek”...

Güneşin doğuşunu izlemek için uyanman ve sıcacık yatağından çıkman, üstüne bir şeyler alıp pencereye gitmen, gözlerini açmaya zorlaman gerekir. En sevdiğin şeylerden birini, “uyku”nu bölmen gerekir yani...

Hani, “yaşıyor muyum onun bile farkında değilim” dediğin durumlar oluyor ya, güneşin doğuşunu izle. Gözlerinin seçemediği bir karanlığın yavaş yavaş yerini aydınlığa bırakmasını, sessizliğin yerini sese bırakmasını, yeni aydınlıkta dolaşmaya başlayan sokak köpeklerini, yanıp sönen ve “bu saatte beni takmasan da olur” diyen trafik lambalarını, uykulu arabaları izle. Yaşadığın sokağın güne nasıl başladığını izle.

Zaman zaman sırf bunun için saatimi kuruyorum. Sabaha karşı balık tutmayı seven tutkunların geceden hazırlanıp sabahın ilk ışıklarıyla suya ilk oltayı atmaları gibi bir şey bu. Penceremin önüne bir sandalye çekip, oturuyorum. O an kaç insanın daha sırf bu güzellik için uyanıp pencere önünde durduğunu düşünüyorum. Başka bir yerde, tanımadığım birinin benimle aynı anda aynı hazzı duymaktan ve onunla habersizce bir duygu birliği yaşıyor olmaktan keyif alıyorum.

Gece nükseden hastalıklar sabahlan nasıl hafifliyorsa, günlerce üzerime yapışıp kalmış bütün sıkıntıların o an için hafiflediğini hissediyorum.

Gün ışığının, umutsuzluklan, mutsuzlukları silen, sihirli bir etkisi olduğuna inanıyorum. O sandalyede oturup güneşin yükselişini izlerken, dünyanın bütün sabahlannı aynı sessizlikle karşılayabilmeyi diliyorum. Niye? Bilmem, haz işte. Yaşamın hazzı. Hayatta olmanın, tekrar başlamanın, bugün de uyanmış olmanın hazzı. Bir insan hangi sebeple klasik araba biriktiriyorsa, bu da öyle bir haz. Günün uyanışını içime çekip başımı tekrar yastığa koyduğumda şunu düşünüyorum: “Her sabah mutlaka vuku bulan bu muhteşem uyanışa, hayatı

boyunca bir kez bile tanık olmadan bu dünyadan göçüp giden kaç uykucu vardır acaba?”

İlk fırsatta güneşin doğuşunu izle ve bir şans ver kendine.

Tek

Kar tanelerinin hepsi altı köşelidir ve hiçbiri birbirine benzemez. Başına düşen, kirpiğine değen, omzuna konan her kar tanesi sana özel, senin için, başka kimsede yok.

Senin gibi...

Gökyüzündeki hiçbir bulut da birbirine benzemez. Yani, yarın uyandığında gördüğün bulutlar bugün gördüklerinle aynı olamayacak,bugün gördüklerini yarın bir daha göremeyeceksin. Sana sunulan bu eşsiz güzelliğin değerini bil. Kendi değerini bildiğin gibi...

Sen

Kendimi çok seviyorum. Narsist bir bakış açısıyla değil. İnsan olduğum için seviyorum. Hatalarımla, eksikliklerimle, başardıklarım ve başaramadıklarımla seviyorum. Zaman zaman kızıyorum da, anlaşamadığımız noktalar var ama birlikte daha çok yolumuz var, uzlaşacağız. Gençlikte olur öyle şeyler, deyip geçiyorum. Kendime karşı gösterdiğim ciddi de bir anlayışım var yani. Harcamıyorum hemen kendimi. Önemsiyorum, hediyeler alıyorum, gönlümü alıyorum, bazen bir makas alıyorum yanağımdan, bazen kendi elimi tutuyorum, sarılıyorum. Destekliyorum kendimi, kendi kendime “aferin diyorum, aferin bana”. Bazen küsüyorum kendime, sonra hemen barışıyorum, insan önce kendisiyle barışacak, önce kendini sevecek ki sonra başkalarına dağıtabilsin sevgisini...

Ama biz genel olarak buna pek meyilli değiliz. Kendimizle bitmek bilmeyen bir mücadelemiz var. Sevmiyoruz, sevsek de gerekli önemi ve hassasiyeti göstermiyoruz. Sevginin dıştan içe gelen bir şey olduğunu düşünüyor, hep bililerinin bizi sevmesini bekliyoruz. Oysa sevgi, önce içten içe olacak... Kalbinde kendine de geniş bir yer ayıracaksın... Sonra içten dışa yayılacak... Biz bunu fark edip yerine başkalarının bizim için bir şeyler yapmasını bekliyoruz. Başkaları sevsin bizi. Başkaları bizi düşünsün, başkaları hatırlasın hep, başkaları desteklesin, kutlasın, önemsesin. Bekliyoruz... Gelsinler ve beklentilerimizi yerine getirsinler diye, hayat boyu bekliyoruz.

Eğer sen de bekliyorsan, hadi kalk artık. Kimse sana çiçek almıyor, hediye almıyor, güzel bir şey söylemiyor diye bekleme. Git kendine çiçek al, yerde gördüğün bir çiçeği tak saçma, bir çikolata ikram et kendine, özenle, itinayla, hafif bir şarkı mırıldanarak bir kahve yap kendine. Sadece kendin için bir demlik çay demle. Geç aynanın karşısına “gözlerim de güzelmiş haa!” de. Uzun zamandır almak istediğin hediyeyi kendine al. Pakedet. Eve gelince şaşır, hatta sevin, “tam da hayalimdeki hediye” de. Ne çıkar? Önce sen mudu et kendini. Göreceksin, bunu başardığında beklediklerin de gelecek...

Biz

“Sen değerlisin”

Evet ama herkes kadar...

“Sen önemlisin”

Evet ama hepimiz kadar...

“Sen farklısın”

Evet ve emin ol biz de sana çok benzemiyoruz.

Önemli, özel ve biriciksin, evet, dünyadaki her yaratılan kadar.

özenilmiş

Daha geniş bir perspektiften baktığında bir kar tanesiyle aramızda pek fark göremeyeceksin. Hiçbir kar tanesi bir diğerine benzemiyor, o kadar , düşünülmüş, o kadar “biricik”... Bizim tek farkımız “insanlığımız”.

Gayret

Yapamadıklarımız var. Yapmak isteyip, başarmak isteyip başaramadıklarımız... Ben geriye dönüp, kendi yapamadıklarıma baktığımda şunu görüyorum. İstidadım var, isteğim var ama çabuk vazgeçmişim... Yapabildiklerime baktığımda karşımda dimdik duran bir kelime görüyorum:

• • •

Başaranlara bakıp “senin imkânın var, senin zamanın var, senin yeteneğin var, ben de yok... ” diyorlar. Sorun bunlarda değil. Mesele şu ki gayretleri yok. Bir şey olmadığında, ilk denemede hüsranla sonuçlandığında “ne yapalım kader” diyor insanlar ve çekiliyorlar kenara.

Kader evet, evet nasip, amenna.

Yalnız bak, Cahit Zarifoğlu ne diyor: Takdir-i ezele teslimiz ama gayrete de aşığız.

Gel gayrete âşık olanlardan olalım, gayretimiz artsın, açamadığımız kapıların açılmasını beklemek yerine, kapıyı zorlayalım, bir omuz verelim. Açılmazsa o zaman gideriz başka kapıya...

Rüzgar

Rüzgârlar yağmur bulutlarım bir yerden bir yere taşır. Çiçek veren bütün tohumlulara, açık tohumlu bütün ağaçlara tohum taşır. Sonra havayı temizler, denizi dalgalandırır... Ama biz onun estiğine kızar, eserken gözümüze kaçırdığı toza söyleniriz. Gözümüze kaçan tozun sebebi şu. Diyor ki: Gör, senin için estim...

Samimiyet

Kendini sev, özel olduğunu bil, kendini geliştir, yürü, koş, yüksel derken çok önemli bir kelimenin üzerini ezip geçtik: Samimiyet...

Gitgide daha ciddi, daha bilmiş, daha kibirli, daha yapmacık ve daha sevimsiz insanlar olduk. İnsan ilişkilerinin, dostlukların, arkadaşlıklann neşesi kalmadı. Samimiyet bugün altın değerinde. İnsana has en güzel, en kolay, en tadı meziyederden biri olan ve sahip olmak için en ufak bir çaba gerektirmeyen bir şey samimi olmak... Samimi olduğunda sen oluyorsun, başkasına benzemen gerekmiyor, kendini sevdirmek için çabalaman, kendini anlatman gerekmiyor. Yaşıyorsun, olduğun gibi... Karşındaki de kendi maskelerini çıkartıyor... Herkes, her şey, olduğu gibi...

Fakat nasıl samimiyet? “Ben çok samimi biriyim” dediğinde son derece samimiyetsiz oluyorsun. Samimi olmaya çalıştığında başka bir kimliğe bürünüyorsun. Ciddiyetsizlikle karıştırıldığında ipin ucu kaçıyor. Ayan çok zor... Her şeyi öğretebilirler bize. Daha etkili konuşmayı, daha özgüvenli olmayı, daha bilmem nasıl yaşamayı. Samimi olmayı öğretemezler, çünkü samimiyetin diğer anlamı “içtenlik”. Dışardan olacak i§ değil. En iyisi, kendine hiç dokunmamak... Dokunma kendine, seni sen yapan hiçbir şeye dokunma. Sen kendini kabul ettiğinde, başkaları da edecek... Çok samimi söylüyorum...

Öz

Kendi özünden ödü kopuyor bazı insanların. Mensup oldukları milletten haz etmeyenler olduğu gibi, kendi memleketinden, özünden, ailesinden, doğduğu, büyüdüğü, çocukluğunu geçirdiği şehirden utananlar bile var.

Bu ülke şehirlerden ibaret değil. Bunlann ilçeleri, nahiyeleri, kasabaları, köyleri var. Bundan bir nesil öncesine kadar herkes şehre köyden göçmüşken, hâlâ köyünde yaşayan anası babası, hadi hadi olmadı dedesi, ninesi varken, nedir şimdi bu şehirli olma hırsı? Ben Ankara'da yaşıyorum, ben de soruyorum zaman zaman nerelisiniz diye insanlara. Yahu herkes mi Ankaralı? Ankara dediğin de bozkırın ortasında bir coğrafya neticede. Bir de İstanbullular var, onlar bir seviye daha üstün. İstanbulluyum diyor. Peki, aileniz diye soruyorsun. Ailem Mardinli ama ben doğma büyüme İstanbulluyum! De ki ben Mardinliyim, Manisalıyım, Uşaklıyım, Edirneliyim de, ne değişecek? De ki, oralıyız ama uzun yıllardır buradayız de, ne değişecek? Sen sensin yine. İnsansın her şeyden önce.
Hani diyorlar ya, "herkes reis, kızılderili yok"... Sahiden öyle. Herkes atadan dededen şehirli. Yeşilçam filmlerinde geçen "Rahmetli Paşa Dedem her zaman derdi ki" repliğini söylemek için can atıyor insanlar.

Özünden uzaklaşma mı, kendinden kaçış mı, yeniden var olma çabası mı? Biz taşralılar, sıradan insanlar yani, kendimizi şehirlilerden aşağı, diğer taşralılardan yukan görmeyenler, memleketini ve gelip geçtiği yerleri bilen insanlar buna tam olarak bir anlam veremiyoruz.

Oysa kabullenebilsek kendimizi, geçmişimizle, geldiğimiz yerle, bizi biz yapan insanlarla banşabilsek her şey daha kolay olacak. O zaman daha kolay çıkabileceğiz kendi yolculuğumuza.

Yeniden

Güneşin ‘'yeniden başlamak" için doğduğuna inanmayanlara kısa bir hatırlatma:

Sabah ola hayrola...

Şu dünyada, insan sayısı kadar hikâye var.

Bütün hikâyeler güzel başlıyor, sonra bir yerlerde bir şey kınlıyor, bir tel kopuyor...

Gözünün içine bakan anne babanla arana bir soğukluk girebiliyor mesela.

Ne hayallerle başladığın anneliğe, bezgin, depresif, yorgun devam edebiliyorsun. Evladınla arana görünmez bir sinir bulutu giriyor.

Aşık olarak evlendiğin eşinle aranda bir uçurum büyüyor bazen. Bazen, “hayalimdeki İŞ” dediğin işe giderken ayakların geri geri gidiyor. Kazanmak için çırpındığın bölümü bitirmek gelmiyor içinden.

Her eşyasını itinayla, özenle aldığın sıcacık yuvana girmek istemiyorsun, evinden kaçıyorsun.

Büyük bir kuyu bu... Umutsuzluk, tükenmişlik, bitmişlik kuyusu... Seni içine çekiyor. Çokuz, hepimizin ayn yaraları var. O kuyunun içine hepimiz başka bir nedenle düşüyoruz, kimimiz dipte bekliyor, kimimiz düşmemek için zor tutunuyor, kimimiz o kuyuya karşıdan bakıyor.

Oysa hayattayız.

Hiçbir şey için geç değil.

Tutunacağız, zararın bir yerinden dönüp kârımızı hesaplayacağız. Birbirimize destek olarak, düşen birinin elinden tutarak yukan çekeceğiz. Hem kendimizi hem de başka hikâyelerin kahramanlarını...

Yeniden başlayacağız.

Bıkmadan, usanmadan, yeniden deneyeceğiz.

Dünyanın bütün olumsuzluklarına rağmen, güneş her sabah yeniden doğuyorsa, her sabah yeni bir güne açıyorsak gözlerimizi, bunun bize sunulan en büyük şans olduğuna inanıp “yeniden” diyeceğiz... Bir kez daha... Yeniden...

kök

Ağaç kökleri su sesini algılar ve akarsuların olduğu yöne doğru büyürler. Bir ağacın en üst dalındaki yaprağın varlığı, toprağın derinliklerindeki bu köklerin sağladığı su sayesinde devam eder. Hayata tutunmak için, ağacın bütün derdi

kökünden ayrılmamaktır.

Oysa insan kökünden kurtulup, ne olduğunu, kim olduğunu unutup, var olmaya çalışmaya ne meraklı...

İyilik

Bir başkasına yapıldığında insanı rahatlatan, insana “insan olduğunu” hatırlatan; bir başkasından görüldüğünde, sevgini artıran, yüzünü güldüren ve iyi insan olduğunda seni tamam eden, eksiğini kapatan, yücelten bir kelime: iyilik.

İyiliğin anlamını hızla kaybediyoruz. Kalp meselesidir iyilik. Oysa o da artık akla teslim edilir oldu. Modem hayat parmağını yüzümüze sallaya sallaya şunu söylüyor: °Bu kadar iyi olma. Bu kadar iyi olmak iyi bir şey değil. İyi olursan kullanırlar seni... İyilikten maraz doğar!”

Böyle bir yönlendirme meseleyi şuraya getiriyor. İyi olduğuna inanan kişi diyor ki: “Ben hep iyiliğimden kaybediyorum, başıma ne geliyorsa iyi niyetimden geliyor. ”

Öyleyse ne yapalım? Hep birlikte kötü mü olalım? Böyle bir bakış açısı olabilir mi?

“İyilik” üzerimize düşendir. Kendimize bakıp arızalarımızı tespit edip, hedefler koyalım. “Ben bu noktada yanlışım ve bunu düzeltirsem daha iyi bir insan olabilirim. ” dediğimiz zaman üzerimize düşeni yapmış olacağız. İhtiyacı olana bakıp “ben onun ihtiyacını karşılayabilir, sıkıntısını giderebilirim ve ona bir iyilik yapabilirim” dediğimiz zaman üzerimize düşeni yapmış olacağız. İhtiyacımız olduğunda, “bana bir iyilik yapabilir misin?” dediğimizde karşımızdaki de üzerine düşeni yapmış olacak.

Fakat burada bile samimi olamıyoruz.

Birine yardım ettiğimizde, alenen anlatıyor, anlatıyor, gururla bahsediyoruz. Ama birinden yardım gördüğümüzde bunu bir zayıflık, eksiklik, beceriksizlik olarak görüp saklıyoruz. Birinin bize yardım ettiğini söylemek ağır geliyor nedense. İlişkilerimizde hesap tutmayı öğrendik çünkü. Borçlu çıkmak istemiyoruz. İyiliğin hesabı tutulmaz oysa...

“İyi insan olmak için akıl gerekmez. Ve kötüler her daim akıllılardan çıkar. Bırak biz saf olarak kalalım.’’diyordu Fareler ve İnsanlar’da Steinbeck. ..

Öyle kalalım. Çünkü iyi olmak başka bir sıfat... Güzel, akıllı, tatlı, yetenekli, yakışıklı ve diğer tüm sıfatlar kadar anlamlı ama daha kalıcı. Varsın, “iyilik kar etmiyor”, varsın “iyi niyetli olursun kaybedersin” desinler... Dünyadaki tüm kötülüklere, fesat kalplere, çatık kaşlara, iyi niyeti harcayanlara, bizi iyilikten vazgeçirmeye çalışanlara inat, iyi olmak için uğraşalım. O zaman baş yastığa rahat düşecek...

Polyanna

Değerler karmaşası içindeyiz. Nasıl ki, iyi niyetli olmak kabul görmüyor ve insanlar “fazla iyi niyetli” olmakla eleştiriliyorsa, iyimser olana da “polyanna” diyorlar ve alay ediyorlar.

İyi bir iyimserim evet ve insanları olaylara bir kez daha bakmaya, olayların içinde kaybolup gitmiş iyi yönlere tutunmaya davet ediyorum.

Her şey çok güzel olacak demiyorum. Kötü şeyler de olacak ama üstesinden geleceğiz.

Her şey çok güzel demiyorum. Kötü şeyler de var ama biz iyileri görmeye gayret edeceğiz.

Herkes iyi demiyorum. Kötü insanlar da var ama biz iyileri arayıp bulacağız.

Bir kötümserle aynı pencereden, yağan kara bakıp, o “lanet olsun, kar bastırdı, yollar kapanacak” dediğinde, biz “biraz daha yağarsa kardan adam yapabiliriz” diyeceğiz.

Niyet

Babaannem bahçesine kendine yetecek, hepimize tadacak kadar sebze meyve diker. Her ne kadar “kendini yoruyorsun” diye söylensek de “ben mutluyum” dediği için onun o yeşillikler arasında usul usul dolaşmasına, güçlükle eğilip kalkmasına bir şey diyemiyoruz. Fakat itinayla dikiyor sebzelerini. Öyle her bulduğu boşluğa bir tohum bırakmıyor. Fasulyeler bir yana, domatesler başka yere, kabaklar kenara... Nedenini sordum birgün. “Sevmezler birbirlerini...” dedi. Fasulye uzun oluyor, domatese gölge düşürüyor, güneşini kesiyor. Günebakanlar fasulyelerden uzun, onlar da ona gölge düşürüyor. Kabak ve asma birbirini sevmiyor, onları ayn tutmak lazım, asmanın altına nane diksek daha iyi...

İnsanlar arasında da böyle. Birbiriyle geçinenler var, geçinemeyenler var. Her yere dikilebilecek, ara bulabilecekler var... Negatif ve kötümser olanlar var, duruşlarıyla, sözleriyle, kem bakışlarıyla senin ışığını kesiyor, yaşama hevesini emiyor... Kavgacılar var... Söylediğin her şeyi yanlış anlayıp seni tersliyor, kolundan tutup kavgaya çekiyor... Gülmeyi bilmeyenler var... Sana ve hayata sürekli çatık kaşlarla bakıyor. Tüm bunların gölgesinde yine de gülebilmek, öfkelenmemek, sakin kalabilmek, alttan alabilmek için sınanıyoruz. Gölge ediyor senin mutluluğuna. Gölge düşürüyorsa; ışığını alıyorsa, “niyetiniz uyuşmuyorsa” zorlamamak lazım. Arkadaşlık önemli evet, çok önemli... Gel gelelim, ondan daha önemli bir şey var: Niyet...

ağaç

Ağaçlar, zararlı böceklerin istilasına uğradığında, sinyal göndererek diğer ağaçları tehlikeye karşı uyarırlar. Uyarılan ağaçlar birtakım kimyasallar salgılayarak sindirimi zor ve lezzetsiz yaprakları olan ağaçlara dönüşürler. Bir canlının bir başka canlıya koşulsuz iyiliği...

İnsanın yapamadığı bu. “Neden ben?” diye soranın, aslında sorduğu şu: “Neden ben de başkaları değil!” Bende dert varsa, herkeste olsun. Ben kötüysem, o niye iyi olsun? Ben

yanmışım diğerleri kül olsun...

İnsanın iyilikle imtihanı...

Kiler

Benim kalbimde kilerim var.

Hayal et, hani böyle bir köy evinin karanlık kilerine girmişsin, türlü türlü baharatla karışık bir kerpiç kokusu sarmış etrafını. Küçücük pencereden oda karanlığına süzülen azıcık bir gün ışığı... Yanyana dizilmiş hasır sepetler, toprak küpler, tavandan sarkan kurutulmuş biberler, raflarda ökse otu, gülhatmiler... Kapının arkasına dayalı bir çuval ceviz... Aradığın her şeyi, her derdinin devasını bulduğun yıllanmış bir kiler...

Kalbimde kilerim var.

Bazen açıyorum kapısını, yüzüme vuruyor sakladıklarımın kokusu. Şişelerin içine güzel anılar saklamışım. Belki ilerde lazım olur diye, toprak küplerin içine hayallerimi basmışım. Sevdiklerimle çıktığım bir kır gezisinden topladığım, birinden aldığım, yolda bulduğum çiçekleri kurutup kaldırmışım rafa. Duvarlarına güzel günler, güzel sözler, iyi dilekler asmışım. Güldüğüm anları, güzel geçen zamanları eritip kavanozlamışım, hepsinin üzerinde “ah ne güzeldi” yazılı... Çocukluğumu çuval çuval saklayıp duvarlara dayamışım. El altında dursun, en çok o lazım oluyor. Hüzünlerimi açıkta bırakmışım, hava alsın, çabuk bozulsun, atılsın... Kapının arkasında bir elek asılı... Hatırladıklarımı elemek, işime yaramayanları ayırmak için... içeriye girip dolaşıyorum bazen. Bazen yeni anılar bırakıyorum, bazen eskileri karıştırıyorum. Çare oluyor. Kapıyı tekrar kapattığımda iyi hissediyorum kendimi. Burası kalbimin geçmiş zaman kileri.

Hadi sen de düzenle kalbindekileri...

Adım

Kendimiz mutluluğu anyorken, bir başkasını mutlu etmek mümkün mü? Yoksa son yılların ifadesiyle “Olsa dükkân senin” mi?

Kendi görmek istediklerini düşün. Bir sabah arabama bindiğimde sileceklerimde komşum tarafından yazılmış bir not görmek isterim. Öyleyse önce ben bırakayım. Ev yapımı bir reçelin üzerine “senin için yaptım” yazıp getirsin bir arkadaşım isterim. Öyleyse önce ben yapayım. Doğum-günümde, yeni yılda, bayramda seyranda değil; son derece sıradan bir günde biri bana çiçek getirsin isterim. Öyleyse önce ben götüreyim. Çok değil, bazen gözgöze gelip gülümsemek, marketten gelen birinin elindeki poşetleri paylaşmak, bir yayaya nezaketle yol vermek de mutlu eder karşındakini. Ve o mutluluk dönüp dolaşıp gelmez sana, anında gelir, tam o anda, karşındakini mutlu ettiğin anda. Birine aldığın hediyeyi paketlerken duyduğun mutluluk, onun paketi açarken duyduğu mutluluktan daha fazla aslında, istiyoruz ki biz hep paketi açan olalım...

“O bir adım atsa ben koşarım” diyor ya insanlar; garipseyerek bakıyorum. Ya o da aynı şeyi düşünüyorsa, nasıl buluşacaksınız? Sen bir adım at, o koşsun, olmaz mı?

Bakma

Başkalarının hayatına imrenerek bakma.

Sokakta yanm saat dolanıp yüzlerce mutsuz kadın görebilirsin. Derin derin uzaklara bakan, sanki siyah beyaz yaşayan, yılgın kadınlar. Kederli, gamlı, sitemli kadınlar. Sorduğunda “bilmiyorum ki, çok mutsuzum” diyen ama mutsuzluğunun sebebini tarifleyemeyen, yanından gülerek geçip giden kadına imrenen, herkesi mutlu, bir kendini mutsuz sanan, dünyanın bütün dertlerinin onun başına toplandığına inanan, başkalan-mn sıradan hayatına imrenen gözlerle bakan kadınlar...

Çoğu mutlulukta gözümüz kalıyor evet. İmreniyor, özeniyoruz. Fakat kimse kalkıp silkelenmeyi, kendine gelip gününü güzelleştirmeyi, kendini iyi hissettirecek şeyler yapmayı akıl edemiyor. Siyah beyaz ve derin derin uzaklara bakan dalgın ve bedbaht bir fotoğrafı kendine yakıştırıyor da rengârenk balonları taşıyan ışıl ışıl bahar fotoğrafları başkalarına yakışıyor sanki, insan baktığında şunu düşünüyor. Yahu hiç mi iyi bir şey yok? Hiç mi umut yok?

Kimseye gökten yağmıyor mutluluk, sayısız sıkıntı ve soruna rağmen mutlu olmaya çalışıyor insanlar. Dikiş diker gibi, örgü örer gibi, yemek yapar gibi, proje hazırlar gibi hazırlıyor insanlar mudulukla nn ı. Ev yapımı mutluluk bunlar, satın alınmıyor, hazırdan gelmiyor, bir başkasından devrolmuyor. Kendin yapıyorsun, özenmeyelim, hadi biz de yapalım!

Gör

Çocukken evimizde toprak saksıların içine dikilmiş, muhteşem güzellikte çiçekler vardı. Onlar sulanır, yapraklan temizlenir, sevilir, toprağı değiştirilirdi. Tam olarak ne zaman oldu bilmiyorum, yeni bir akım başladı. Plastik dönem... Saksılann plastikleri çıktı. Toprak saksılan atıp yerine plastiklerini koyduk. Sonra o çiçekler o saksılara pek uyum sağlayamadı, sanki bir şeyler daha oldu, bir şeyler daha değişti hayatta ve plastik çiçekler almaya başladık eve. Kokmayan, solmayan, kıpırdamayan, nefes almayan çiçeğe, çiçek denir mi? Dedik. Bugün aynı yanılgıya devam ediyoruz. Git bak, çocuklar için yapılmış bütün kapalı oyun alanlannda tırmanma duvarlan ve duvarlara tırmanan çocuğuna hayranlıkla bakan anne babalar göreceksin. Çocuğunun bir ağaca tırmanmasından ölesiye korkan ve tırmanma duvarına tırmanmaya çalışan çocuğunu alkışlayan anne babalar...

Yaz kış, spor salonlarındaki yürüyüş bantlarında yürüyen insanlar göreceksin. Evinde iki kat merdiven çıkamayan, caddede, ormanda, sokakta yürüyemeyen ama koşu bandında kilometreler sayan insanlar...

Bilgisayarının ekran görüntüsünü gökyüzü, günbatımı, yaprak, çiçek, kar manzarası yapan ama başını kaldırıp gökyüzünü izleyemeyen, günba-tımlannı kaçıran, sokaktaki yaprağın, çiçeğin, karın farkına varamayan insanlar göreceksin. Pencereden bakmayı basit görüp duvardaki tabloya dalıp giden insanlar göreceksin. İnternetteki çocuk videolarına gülüp kendi yanında oturan çocuğunun gülüşünü kaçıran insanlar, sahip olduğu hayatın güzelliklerini görmeyip başka hayatlara özenen insanlar göreceksin. Fark ettiğinde diyeceksin ki: İnsanoğlu kendine bahşedilmiş güzellikleri görmemeyi nasıl da beceriyor...

nizam

Yaprakların ağaç dallarındaki dizilişleri, özel bir ölçü ile belirlenmiştir ve bu özel tasarım sayesinde hiçbir yaprak bir diğerinin üzerini kapatıp ona gölge yapmaz.

Bu nizamda elbet, insanın da yeri var. Hepimize ayrılan bir yer var dünyada, hepimize yetecek kadar çok yer var... Fakat kimse yerinden memnun değil. Gözümüz hep başka insanların yerinde, gölge gibi ağıyoruz insanların üzerine. Şuna inanıyorum. Dünyada sana ayrılan yeri beğenip başka yapraklara özenmediğinde, daha çabuk büyüyen, daha yeşil, daha parlak bir yaprak oluyorsun...

Yağmur

Eğer yağmur, sana kasveti, hüznü, iç sıkıntısını çağrıştırıyorsa; büyümüşsün demektir. Büyümüş ve geçmişteki o güzel günleri çoktan unutmuşsun. Her yağmur yağdığında şunu düşünüyorum, insan çocukluğunu cebinde taşıyabilmek, kendi büyüse de çocukluğunu cebine atıp yanında gezdirebilmelî...

Yağmur yağsa, bardaktan boşanırcasına, bizi *sırılsıklam* edecek bir yağmur yağsa...

Çıksak şu kapıdan ama biz olarak değil, pantolonunun altına pijama, ayağına iki kat çorap giyip kendini garantiye almış, lastik çizmeli, go-cuklu, gözleri ışıl ışıl çocuklar olarak çıksak... Bir sokak ötede buluşsak. .. Aynı mahallenin çocukları olsak mesela. “Yaaamur suyu saçı uzatıyomuş” deyip saçlarımızı ıslatmaya çalışsak. Tek katlı evlerin saçak altlarına, yan yana, ip gibi dizilip beldesek yağmurun *dinmesini* (Düşünüyorum da, saçak altı bile yok artık, modem dünya bize yağmurdan sığınacak yer bile bırakmamış), içimizden biri “yağmur yağınca melekler iniyormuş gökten” dese. O her şeye inanan kalplerimizle inanıp korksak, sağa sola bakınıp melekleri arasak. Ağzımızı havaya açıp yağmur yakalamaya çalışsak... Kuru yerlere basmak yerine, inadına yağmur birikintilerine bassak. Kedi yavrusu gibi dönsek eve... Olmaz *mı?*

Olur ama biz onun yerine pencereden bakıp, ne zaman dinecek diye beklemeyi tercih ediyoruz. Çünkü büyüdük... Yağmurdan kaçar gibi büyüdük. Ve içimizdeki o neşeyi, cesareti, sevgiyi, eğlenceyi, deliliği, sokak ortasında unuttuk...

Çocukluk hatıralarını aklından geçirmek, o film şeridini hep canlı tutabilmek, mutlu ediyor beni. Eski fotoğraflarıma bakıyorum, çocukluk anılarımı hatırlıyorum, büyüklerden özellikle anlatmalarını istiyorum. O zaman öldürmüyorsun çocukluğu, seninle yaşıyor, cebinde bir küçük kız taşıyorsun sanki. İşte o zaman olaylar karşısında çocuklar gibi düşünebiliyorsun, sudan sebeplerle çocuklar gibi mutlu olabiliyorsun.

Şimdi al çocukluğunu unuttuğun sokak ortasından, al ve cebine koy.

Bize yaşam boyu lazım olacak. Diğer cebimize de gençliğimizi koyacağız sonra.

Yaşlanacağız evet, ama bir yanımız çocuk, bir yanımız genç kalacak...

Güven

Bir çocuk kitabı okudum. Hikâyede bir kedi var bir de fare... Dost olamazlar mı? Hikâye değil mi, neden olmasın? Çeviriyoruz sayfayı. Kedi fareye bir yiyecek uzatıyor. Fare almıyor, kesin zehirlidir diye düşünüyor. Çeviriyoruz. Kedi fareye bir oyuncak uzatıyor. Fare almıyor, kesin tuzaktır diye düşünüyor. Böyle böyle çeviriyoruz sayfalan. Aralarındaki mevzu bir neticeye bağlanmadan farenin annesi çıkageliyor, yavru fareyi kaptığı gibi giriyor bir ağaç kovuğuna. Yavru fareye nasihat veriyor: “İnsanlara güvenmeyeceksin!” Bir çocuk kitabında, bu mesajın ne işi var diye sorgularken, bir yandan da paronayak bir toplum olma yolunda böyle böyle ilerlediğimizi düşünüyorum... Birbir geliyor mesajlar zihnime, “Türkün Türkten başka dostu yoktur”, “Babana bile güvenme”, “İnsan insanın kurdudur” gibi...

En büyük sorunlarımızdan biri de bu değil mi? “Kimseye Güvenme!”.. Güvenmeyelim ve sürekli tedirgin yaşayalım. İki değil, dört, altı, sekiz gözümüz olsun. Kesin arkamdan bir iş çeviriyor, kesin başka bir şeyler dönüyor diye düşünüp herkese şüphe ile bakalım ve uykularımızdan olalım. Zerre kadar huzurumuz kalmasın ama güvenmeyelim! Böyle mi koruyacağız kendimizi? Etrafımıza yalnızlıkla, kaygıyla, güvensizlikle ördüğümüz duvar mı koruyacak bizi? Daha makul bir önerim var. Güven... Sev... Ama temkinli ol. Kendi hesabıma şunu söyleyebilirim: Yaşayacağım en büyük hayal kırıklığını, korkarak yaşamaya tercih ederim...

Umut

Kahve içmeyi de içirmeyi de seven bir arkadaşım, derin sohbetlerin ardından, kahve fincanlarını kapatır ve “hadi sana fal bakayım” derdi, ilgimi çekmese de merakla eğilirdim fincana. Her seferinde derdi ki: “Çok güzel, ah çok güzel, ooo harika bir fal, ayy tertemiz, nasıl ferah, nasıl güzel, bütün dileklerin kabul olacak, hadi git yıka...”

Bir başka arkadaşım, beni gördüğü yerde yanıma konar, “gel sana dua edeyim, söyle ne istiyorsun?” diye sorardı. Söylerdim; “keşke şöyle olsa...” Biraz dolaşır, beş on dakika sonra gelir ve derdi ki: “Tamam senin iş, oldu bil. Yalnız azıcık gayret edeceksin...”

İnsan inanıyor be! Umut aşılıyorlar sana, ferahlıyorsun, sanki sahiden öyleymiş gibi geliyor. Ve bir bakıyorsun, sahiden öyle olmuş. Onlarınki pozitif bakış açısı ve seni de o yöne bakmaya sevk ediyorlar. Dese ki, “berbat bir fal, çok kötü, kapkara”, dese ki “yaş senin iş, hiç bekleme”, bu kez ona inanacaksın. Kendi kendine yapabilse insan bunu, her güne başlarken “bugün çok güzel bir gün olacak, inanıyorum” dese; bir işe başlarken “üstesinden gelirim, hallederim” dese; bir dilekte bulunurken “kabul olacak, hissediyorum” dese, rahatlayacak, daha ferah devam edecek yoluna... Ama kötümserler peşimizi bırakmıyor. Diyorlar ki, “fazla ümitlenme, ümitlenip olmadığında üzülmektense, olmayacağını düşünüp olduğunda sevinmek daha iyidir.”

Kandırıyorlar bizi. “Çok güzel şeyler olacak, inan bana...”

tohum

1793’te Londra,British Museum’a Çin’den gülibrişim ağacı tohumları getiriliyor. Yıllarca sergileniyor, hiçbir kıpırdama, hareket yok...1940 yılında Londra

bombalanıyor ve müzenin botanik bölümüne, tam da bu tohumların bulunduğu kabine bir parça isabet ediyor. Kabin paramparça... Haftalar sonra savaş alanından fidanlar yükseliyor. 150 yıldır uyuyan gülibrişim tohumları

yeşermiş...

Hayattaysan, umut her zaman var...

Kalp

Bize kalbin insan vücuduna kan pompalayan bir organ olduğunu, atarsa yaşadığımızı, yok atmaz da durursa öleceğimizi falan anlattılar. Doğrudur. Ama şu da doğrudur. Bütün insanlar kalpten ibarettir. Kimileri kalbiyle düşünür, hisseder, güler; onların kalbi sahiden çarpar, âşık olur, ağlar, diler, sever, acır, sızlar. Kimilerininki kurumuş yaprak gibidir, dokununca dağılır, ellenmez, yaklaşamazsm. Kimilerininki taş gibidir, ağır, sert, kapalı. Öyle ki kendi bile taşıyamaz.

Birini anlatırken, “hani uzun boylu diyoruz, hani renkli gözlü, hani kıvırcık saçları var, hani şurada çalışıyor, yahu falancanın eşi, şurda oturuyorlar, hani şurdan mezun, şunlardan, bunlardan... ” Öyle tanıyoruz insanları, onlar da bizi öyle tanıyor. Sonra beklemediğimiz bir şey oluyor, bir kırılma anı, bir şaşkınlık... Ve diyoruz ki “onu hiç tanıyamamışım...”

Tanışalım dediğimiz anda, daha önce hiç bakmayı akıl edemediğimiz yere bakmamız lazım: Kalbine... Düşünsene, senden bahsediyorlar ve diyorlar ki: “Hani çok güzel bir kalbi var, hatırladın mı?” Böyle bahsedilen birini kim unutabilir ki?

Kalbine gerekli hassasiyeti gösterebilmiş olanlar, kalplerini geniş tutar.

Bu dünyayı böyle de sevebilir. Bu dünya üzerinde kalbinde iyilik, gözünde ışık ve yüreğinde merhameti olan her insan için kalbinde yer açabilir. Hiç tanımadığı insanlar için üzülebilir, hiç tanımadığı insanlar için sevinebilir, hiç görmediği insanların acısını taa içinde hissedebilir.

Kalbin sadece kan pompalamaya yaradığına inananlar bize şunu söyleyecekler: “Bu kadar çok sevme, üzülürsün. Sevdiğini belli etme, kullanılırsın. Çok sevmek zayıflıktır, sen güçlü ol” diyecekler. Bu güçlü ama yalnız olanların, sevgisini kendine saklamış ve “tek başına” kalmışların doğrusu. İnanma. Genişlet kalbini. Herkese yer aç. Sev ve sevdiğini söyle. Birine seni seviyorum dediğinde, karşındakinin “ben de seni seviyorum” deme ihtimali çok yüksektir. Eğer sevdiğini söylemezsen, sevildiğini duyma ihtimalin de aynı oranda düşer. Ne ki, zayıf diyeceklermiş... Varsın öyle olsun, sen kalbinin hakkını ver.

Gülümse

Gülümsemek bir tercihtir ve herkese çok yakışır.

Güleryüzlü olmak biraz da alışkanlık sanırım, illa doğuştan getirmemiz gerekmiyor bu özelliği. Belki de dünyanın en basit eylemi. Ufak bir yüz ve derin bir gönül hareketiyle yüz şeklini anında değiştirebilir, hayata gülümseyerek bakmaya alışabilirsin.

İlla çok komik bir şey olması mı gerek gülmek için? Eğer öyleyse bile, oldur o zaman. Karikatür dergileri bulundur elinde, sıkıldığında aç, gününe tebessüm olsun. Bir fıkra öğren, önce kendin gül, sonra başkalanm güldür. Seni gülümsetecek videolar izle, gülümsemek sahiden bulaşıcı. Kahkaha atan birini izlediğinde sen de gülüyorsun. Kendi kendine bile gülebilmek insan, yaptığı bir şaşkınlığa gülümseyebilmek, “ay ne eğlendim kendi kendime” diyebilmek. Gülmekten, gülümsemekten korkmamalı.

“Ne oldu, neye gülüyorsun?” diye soruyorlar bana. İlla bir şey olması mı lazım diyorum, hurdayız işte, mutluyuz şu an, gülümsüyorum. “An”a gülümsüyorum, yaşadığımız “an”a, buradaki birlikteliğimize gülüyorum.

Trafikte, bir köpeğin karşıdan karşıya geçme çabasına birlikte tanık olduğum hiç tanımadığım başka bir şoförle gözgöze gelip gülümsediğimizde “nereden tanışıyorsunuz” diyorlar yanımızdakiler. Buradan tanışıyoruz işte. Şimdi tanıştık, ikimiz de aynı güzelliğe şahit olduk ve ona gülüyoruz. Yetmez mi, bu tanışıklık birbirimize gülümseyebilmemiz içiri.

Kendi kendine konuşana deli diyen, çok gülünce başımıza kötü bir şeyin geleceğine inanan bir toplumun insanları olarak bunu yapmak çok da kolay değil belki ama ısrarla denemeli. “Gülmek için mutlu olmayı beklemeyiniz. Belki gülmeden ölürsünüz...” diyor Victor Hugo. Sahi işi bu kadar şansa bırakmalı mı insan?

Ses

Güneş doğarken kuşlar, diğer kuşlara “ben de hurdayım” demek ve yerini bildirmek için şakırlar. İstisnasız her gün yineledikleri bu şarkıya “şafak korosu” denir. İnsan bildiği onca kelimeye rağmen, bir diğerine “günaydın” demeye aciz...

Karar

Orta karar, her şeyde orta karar...

Mutluluk ve gülmek birbirine çok yakın iki kelime mi? Öyle mi olmalı? Mutlu olunca insanın otuz iki diş tekmili birden görünsün, öyle gülünsün, çılgın kahkahalar atılsın, yerinde durulmasın, içi içine sığılmasın, hep bir çiftetelli havasında olunsun diye bekleniyor. Olmaz ki öyle kimse olamaz. Histerik bir kahkahanın mutlulukla hiç alakası olabilir mi?

Benim bahsettiğim hani böyle içine karanfil taneleri atılmış çay gibi bir şey... Yani sanki böyle bir bardak huzurun varmış, içine birkaç tane mutluluk tanesi atmışsın gibi... Elinde karanfilli çay bardağı, pencereden dışarıda yağan kan izliyormuş gibi... Son derece basit ve sıradan bir şey yani. Hepimizde olan, kimimizin üstünü örttüğü, kimimizin üstüne basıp geçtiği, kimimizin hiç fark etmediği bir mutluluk. Ve bu huzurlu muduluğun gözünde, yüzünde ve kalbinde bıraktığı gülümsemeyi anlatıyorum. Hayata, dudaklanmızda zarif bir tebessümle bakmaktan bahsediyorum. Dünyanın meselelerine gülüp geçmek, insanlığın ortak kederlerine duyarsız kalmak, kendi sıkıntını, stresini ve acını yaşayamamak değil bu. Ağlayacaksın da... Keder duyduğun meseleler için akacak gözyaşlann. Ama sürekli değil. İnsan bunun kararını kendi içinde kılabilmek. Bir terazi koy gönlüne, ne kadarı sevinç, ne kadarı keder, ne kadar gözyaşı, ne kadarı neşe... Sen karar ver, zaman zaman biri ağır basacaktır elbet, ama mühim olan o dengeyi tutturabilmek...

Ortayol... En iyisi, ortayol. Ne çok demli, ne çok açık, karanfilli çay gibi...

Hilton

Ankara’da Ulucanlar Cezaevi, bir müze olarak halkın ziyaretine açıldı. Gezmesi son derece ağır bir müze, boğazınız düğümleniyor, geçmiş bir zamanda derin bir yolculuk yapıyorsunuz. Cezaevinde bir tabela dikkatimi çekti, tabelada “Hilton Koğuşu” yazıyor. Algılayamadım ne olduğunu. O tarafa yöneldim. Bu koğuş diğer koğuşlardan farklı olarak iki katlı ve üst kattaki penceresi küçük bir aralıktan dışarısını görüyor. Mahkûmlar bu özelliği dolayısıyla oraya “Hilton Koğuşu” demişler ve kabul görmüş... Koğuşun önünde durup gülümsedim, beni çok etkiledi. Bu, “buradan en zor koşullarda bile mizah yapabilen, umudunu kaybetmemiş bir mahkum geçti” demektir. Öyle ki, giderken izini bırakmış...

Çoğumuz bunu başaramıyoruz. Zorluklarla karşılaştığımız anda, mutsuzluk duruma el koyuyor, gülmeyi bırakıyoruz, umudu siliyor ve çöküyoruz. Bana göre, dünyanın en güzel meziyeti, “her şeye rağmen gidebilmektir”. Bunu başardığında tutunacak dal buluyorsun, açık bir kapı aralığı görüyor, umut ediyor ve başarıyorsun. Yere düştüğünde utanıp, ağlayıp, sızlanıp mı yerden kalkacaksın, yoksa “nasıl da düştüm” diye gülüp, etrafındakileri de güldürüp öyle mi kalkacaksın? Sen karar ver...

Az

Abartılı duygulan seviyoruz. “Yağmasa da gürlemek” diye bir tabir vardır dilimizde, bilirsiniz. İlk bakışta kulağa hoş gibi gelir. Ama biraz düşününce pek de öyle gözükmüyor. Sevgimizi gösterirken örneğin; “senin için ölürüm” diyoruz. Bu gürlemektir işte.

“Senin için çay demlerim, senin için hiç üşenmeden sokaklarda kestaneci arayabilirim, senin için peçeteden çiçek yapanm, senin için bütün gece uykusuz kalabilirim, seni beş dakika görebilmek için bir saat yol giderim, senin için sevdiğin kitapları arar bulurum, senin için tatlı yaparım, sana bir şiir yazarım” diyebilsek gerçekten yağmış oluruz. Değer bilen, zaten o dakika üzerine yağan yağmuru hisseder. Fakat bunlar küçük mutluluklar, küçük fedakârlıklar, beğenmediğimiz özveriler... İlla birileri gürlesin, “senin için ölürüm, sensiz yaşayamam” desin ve yapamayacaklarını sıralasın istiyoruz. Gönül inanmadığına meylediyor.

Bırakalım gürlemek gökyüzünün işi olsun, biz yağmura özenelim. Başkalarının bize vereceklerinin yanında, kendimize verdiklerimize de bakalım.

Pencere buğusuna isim yazmak, yolculuklarda camdan bakmak, yıldızlan izlemek, çimenlere uzanmak, karda yürümek, çiçek kurutmak, sevdiklerime sanlmak, kendime hediye almak, çay içmek, fınndan yeni çıkmış kurabiyeleri koklamak, sevdiklerimi şaşırtmak, yağmurda ıslanmak, mektup yazmak, şiir okumak, öğlenleri on dakika uyumak, kitapçıda dolaşmak, kulaklıkla müzik dinlemek, şarkı söylemek, defter tutmak, eski fotoğraflara bakmak, temiz çarşaflann arasına süzülmek, odamı toplamak, kuşlara ekmek atmak, pencereyi açıp temiz havayı içime çekmek, güneşin batışını izlemek, sevdiklerim için dua etmek, yeni bir şeyler öğrenmek, tarçmlı süt içmek, ıhlamur demlemek, birilerine yardım etmek, çocukluğumu hatırlamak, ormanda yürümek, duşta biraz uzun kalmak, ellerimi kokulu sabunlarla yıkamak, uçan bir kuşu gözden kaybolana kadar izlemek mutlu ediyor beni. Sen de kendi listeni yap. Kalbinde oluşturduğun bu hayali listeye işaretler koy her gün. Göreceksin ki, o işarederi aslında her gün koyuyor, her gün defalarca seni mutlu eden şeyler yapıyormuşsun ama farkında değilmişsin, kendi mutluluğunu fark etmemişsin...

Gökkuşakları aslında tam bir çember şeklindedir ama biz yer yüzeyinden

baktığımızda yarım olarak görürüz, yarım olduğuna inanırız. Yüksek bir dağın tepesinden ya da uçakla gökyüzünden baktığımızda tam bir çember şeklinde göreceğiz gökkuşağını. O an, gerçekle yüzleştiğimiz an... Bildiğimizin bakış açımıza göre değiştiğim fark ettiğimiz an...

Duyduğumuza değil gördüğümüze inanıyoruz ya hani... Bazen gördüğümüzü de sorgulamamız, bakış açımızı değiştirip bir de öyle bakmamız lazım. Bir bakmışsın, yarım gördüğün tam, tam gördüğün yarım olmuş.

Masal

Zamanın birinde her gün yeni bir acıya uyanan, her akşam bir başka kötü haberle gözlerini kapatan bir ülke varmış. Bu ülkenin insanlarının bazılarının zaten dünyadan haberi yokmuş. Sadece nefes alıp vererek dünyaya iştirak eder, kendileri için yaşarlarmış. Bazıları kendi havasındaymış. Paranın, rahatın, konforun, eğlencenin içinde yaşayıp gider, ağlayanlara acımaktan başka bir şey yapmazlarmış. Bazıları acıyı taaa içinde hissedermiş. Çünkü o ülkede de ateş düştüğü yeri yakarmış.

Demokratik bir ülkeymiş aslında. Farklı kültürlerden, farklı eğitim seviyelerinden, farklı gelir gruplarından bir sürü insan bir arada yaşarmış ama birlik duygusu yokmuş, ülkede büyük bir acı yaşandığında, herkes bir yağıp gürler, herkes başka bir telden bağırır, birlikte olmak kimsenin aklına gelmezmiş. Zaten birkaç gün içinde her şey unutulup gidermiş. Kimse acaba bu acıda benim de payım var mı, durması için ne yapabilirim diye düşünmez; tecavüzlerin, kadın cinayetlerinin, adaletsizliklerin, şehit cenazelerinin ardından bir gürültü kopar sonra herkes kendi hayatına dönermiş. Kimileri “bu düzen böyle gitmez çekip gidelim” dermiş, kimileri “bir lider çıkıp bizi kurtarsın” diye beklermiş, kimisi “çoook bekleriz, bizden adam olmaz” dermiş. Ama en çok söylenen “böyle yaşayıp gidelim, bize ne ki” olurmuş.

Sonra bir gün bu ülkenin kadınlan derin bir uykuya yatmış. Masal bu ya, hepsi bir gece aynı rüyayı görmüşler. Bu uğurlu rüyada; her evden akıllı, düşünebilen, sorgulayan, hayal kurup hayalinin peşinden giden,

adil, hakkaniyetli, milletini seven, kendisine ve ülkesine güvenen çocuklar yetişip dağılıyorlarmış ülkenin dört bir tarafına. Ortalık bir anda, gözleri ışıl ışıl parlayan, mutlu, sağlıklı insanlarla dolmuş. Kadın cinayetleri zamanla yok olmuş, çünkü o çocuklar kadına saygı duyarak, değer vererek büyümüşler. Hırsızlık yok olmuş, çünkü o çocuklar haksızlığın ve adaletin ne olduğunu bilerek büyümüşler. Çığırtkanlık son bulmuş, çünkü o çocuklar oturup konuşmayı, fikirlerini bağırmadan ifade etmeyi öğrenmişler. Bu yol, o ülke için

uzun ve zahmetli bir yolmuş, hatta o anneler muhtemelen o güzel günleri göremeyeceklermiş ama o ülkenin kurtuluşu için yapılması gereken en doğru yol buymuş.

Ertesi sabah anneler uyandıklarında, yüzlerinde bir tebessümle, dimdik ve görev bilinciyle uyanmışlar. Önce kendilerini düzeltmişler. Kendi hatalarını görüp, okumaya, düşünmeye, anlamaya, üretmeye, hayata iyi ve mutlu bakmaya başlamışlar. O karamsarlıktan kurtulup, çocuklarını bir rüyadaki gibi büyütmenin yollarını aramışlar. Sadece kendi çocuklarının değil, başka çocukların da ellerinden tutmak için çalışmışlar, çabalamışlar. Ve bir daha asla şikâyet etmemişler. Nerede haksızlıktan, adaletsizlikten, kötülükten şikâyet eden bir kadın görseler, onun kulağına “öyleyse sen öyle olmayan çocuklar yetiştir” diye fısıldamışlar. Mesajı alan, hemen işe koyulmuş. Bu rüya ve bu sır zamanla bütün ülkeyi sarmış ve bir gün gerçek olmuş.

Var mısın, uyanalım mı?

Kulp

Eskiden “iyi insan olmak” gibi bir hedef vardı, bugün sınırı aştık, mükemmelin peşindeyiz. Mükemmel olmak, mükemmeli aramak, mükemmeliyetçi olmak iyi bir şeymiş gibi girdi hayatımıza, çığ gibi büyüdü. Şimdilerin en popüler sıfatlarından biri, mükemmeliyetçi olmak... İnsanlar bunu gururla söylüyorlar. Ama başardıkları, ortaya koydukları, yaptıkları işleri anlatırken değil, yapamadıklarından, başaramadıklarından, bir türlü ulaşamadıklarından bahsederken söylüyorlar bunu. Örgü örmekten bahsediyorlar, “ben çok mükemmeliyetçiyim, yanlış yapınca sinir oluyorum, en iyisi yapmamak” diyorlar. Bir hikâye yazmaktan bahsediyorlar mesela, “mükemmeliyetçiyim, kendi yazdığımı beğenmiyorum, en iyisi yazmamak” diyorlar. “İşime gelmiyor” diyememenin kılıfı, mükemmelliyetçi olmak.

Diğer taraftan, mükemmel olmanın peşinde koşuyor. Mükemmel anne olmaya çalışıyorum diyor, mükemmel eş arıyorum diyor... Kendini sevme, insanı olduğu gibi kabul etme, birini kusurlarıyla sevme, hiçbir şeyin ve hiç kimsenin mükemmel olamayacağı algısı ortadan kalkıyor. Sonra kusur arama süreci başlıyor, her şeye bir kulp takma, hiçbir şeyi beğenmeme, hataya ve kusura odaklanma ve ta ta ta taaaam: hiçbir şeyden mutlu olamama...

Pazardan elma seçerken düzgün, sulu, kırmızı olanların arasına çürük çank, yamuk yumuk olanlardan da atıyorum birkaç tane... Kalmasın istiyorum tezgâhta, onun da bir alıcısı olsun ve o ben olayım istiyorum. Kendimi kusurlara odaklanmamaktan, mükemmeli aramamaktan yana eğitmeye çalışıyorum. Biliyorum ki mükemmel değilim, asla olamayacağım, bunun için çabalamam gereksiz bir gaye... İnsanların kulplarını aramıyor, aksine, başkalarının taktığı kulplardan tutup kaldırmaya çalışıyorum. Zira “o kadar kusur kadı kızında da olur” demek iş değil, kadı kızını kusuruna “rağmen” sevmekse kolay iş, mesele “kusuru ile birlikte ” sevebilmekte...

Sus

Kar taneleri sesi kırar, etraf sessizleşir, sakinleşir. Bazen doğa bile saygıda kusur etmiyor. Kar yağdığında söylenmemeyi

bir biz öğrenemedik...

Yavaş

Hepimiz koşturup duruyoruz gün boyu. İş hayatında olanlar toplantıdan toplantıya, bilgisayardan telefona, oradan oraya... Evde olanlar, ev işlerinden dışarı işlerine, bir odadan öbürüne... Hiç işi olmayanların bile bir sürü işi var. Bir bakmışsın akşam olmuş... Bir bakmışsın hafta bitmiş... Bir bakmışsın ay, bir bakmışsın yıl bitmiş... Geçip giden ömrü söylemiyorum bile... Çoğu zaman kafamızı kaldırıp neler olup bittiğine bakmıyoruz, baksak da görmüyoruz.

Robotlaşıyoruz. Her gün aynı saatte kalk, aynı şekilde hazırlan, aynı yoldan işe git ya da aynı marketten alışveriş yap. Tüm bunlan yaparken yanımızdan geçen gidenleri görmüyoruz, etrafta olup bitenlere kapanıyor beynimiz. Mesela bitme aşamasına gelmiş bir inşaatı yeni fark ediyoruz. Kapanmış bir dükkânı, her gün önünden geçmemize rağmen, oraya işimiz düştüğünde fark ediyoruz. Kuşların göç ettiğini kaçırıyoruz mesela. Yavru köpekler yola fırlamadan, yan arsadaki köpeğin yavruladığını'görmüyoruz. Bunlar önemli değil belki ama tüm bunlar, geçip giden zamanın karşılığı... Zamanı kaçırıyoruz.

Sık sık “yavaşlatılmış saman” uygulaması yapıyorum. Sadece on-on beş dakika her şeyden uzaklaşıp göremediğimiz şeyleri görmeye çalışıyorum. Bazen oturup sesleri dinliyorum, bazen bir bardak çay ısmarlıyorum kendime, tadını hissetmeye çalışıyorum. Bazen bir fotoğrafa bakıyorum.

Bazen bir cümle üzerinde düşünüyorum. Bazen bir kâğıda tek bir kelime yazıp ona bakıyorum. Pencerenin önünde durup dışarıyı izlemek için tam on dakika veriyorum kendime. Bazen boş bir arsaya bakıyorum. Karşıdan baktığımda asla göremeyeceğim tek tük kır çiçeklerini fark ediyorum. O çiçekleri itinayla sevdiğim bir kitabın içine yerleştirip devam eden zamana katılıyorum. Bazen sessizliği dinliyorum. Bütün gürültüyü kesiyorum hayatımdaki. Tek başıma kalıyorum. İnsan kendini ne kadar da ihmal ediyor, duymuyor kendini, fark etmiyor gün içinde. Bu sessizlik şimdi benim için, diyorum. Sevdiğim şeyleri düşünmek, güzel şeyleri hatırlamak, kendime “nasılsın kendim, var mı bir sıkıntın, iyi misin” diyebilmek için bir fırsat. Bazen durmak gerekiyor. Kendinle başbaşka kalmak... Kendi hatrını sorabilmek, kendine “aldırma” diyebilmek, kendi sırtını sıvazlayabilmek gerekiyor. Bazen sadece sessizliği dinlemek, yenilenmek için yetiyor.

Zaman yine akıp gidiyor ama ben ona şahit oluyorum. Ey zaman, geçtin, gittin ve ben seni gördüm...

Üret

Çünkü en büyük kurtuluş üretmektir.

Birisine “naber, nasıl gidiyor” diye soruyorum ve “nooolsun” diye cevapladıklarında çok bozuluyorum. Bir anlat hele yahu, neler yapıyorsun, görmeyeli neler yaptm, neler ürettin, hangi işlere imza attın, hangilerinde çuvalladın. Benim yeteneğim yok deme, vaktim yok deme. Eğer istersen bir sürü şey bulacaksın. Bir işin ucundan tutmak ve ortaya bir ürün, bir eser, bir hizmet çıkartmak, sana beraberinde üretmenin hazzını getirecek. Bu haz, bir yandan bir şeyler ortaya koymanın mutluluğunu yaşatırken bir yandan da hayata bağlayacak, canın daha az sıkılacak, kafanda planların, önünde hedeflerin olacak, kötü şeyleri düşünmeye vaktin kalmayacak... Hapishanelerdeki mahkûmların yaptığı boncuktan kuşlan düşün... Neden yapıyorlar sence? Satmak için mi? O izbe yerde tek eksikleri boncuktan kuş olduğu için mi? Geride bıraktıklanna kendilerini affettirebilmek için mi? Hayır, üretmek kafalarını dağıttığı için, onlan düşünmekten alıkoyduğu için, zaman öyle daha anlamlı geçtiği için.

Üretmek dediğimiz şey, gündelik hayatın boncuktan kuşları işte. Bazen bir kitap yazmak, bazen bir ders anlatmak, bazen bir kurumda gönüllü çalışmak, bazen butik pastalar yapmak, bazen bereler örüp hediye etmek bir boncuktan kuş yapmak aslında.

Başlamak için önce kendindeki üretme potansiyelini açığa çıkart. Sor kendine: Ben nelerden hoşlanırım, benim kaabiliyetlerim neler, bana ne iyi gelir? Bunu bulmak yetmeyecek, en önemli aşama harekete geçmek. Bulduğun anda harekete geçeceğiz. Akla geleni, hayali, düşünceyi eyleme dönüştürebilmek gerek. Eğer harekete geçmek için bir sihirli değnek bekliyorsan, emin ol, gelmeyecek. Kalkıp kendin sihirli değneğini kendin yap ve dokun hayatına.

Unutma, insan sadece para kazanmak, ailesinin geçimine katkıda bulunmak ve zorunda olduğu için üretmez. En büyük yanılgımız bu. Bu ülkenin kadınlarının en büyük yanılgısı belki de. “Çok şükür ihtiyacımız yok, neden çalışayım?”, “Eşim iyi kazanıyor, benim çalışmama gerek yok”... Tanıdık geldi mi bu cümleler. Ayırdına varamadığımız şey şu: Kadın üretebildiği, düşünebildiği, fayda sağlayabildiği için de çalışır, içinde bir potansiyel olduğu için ve bu

potansiyeli açığa çıkartarak başka insanlara da fayda sağlayabileceği için de üretir.

Gününü evde boncuklu havlu kenan işleyip satarak geçiren ev hanımının yaptığı iş, belki bir şirketin ceo’sundan daha küçük ama asla daha değersiz değil. Diyeceksiniz ki, fayda bunun neresinde? En büyük fayda kendine, kendi ruhuna... İşe yaramak için illa atomu parçalaman gerekmez, dünyanın senin attığın her faydalı adıma ihtiyacı var.

zaman

Sincap, meşe palamutlarını toplamak için uğraşır, sonra onları toprağın altına saklar ve nereye sakladığını unutur... Bu onun “zayıflığadır. Zaman geçer ve toprağın altındaki o meşe palamutları boy boy ağaçlara dönüşür... Bu

sincapların “vesilesidir.

Bilemeyiz ki, ne hayırlı, ne zarar... Zaman gösterecek.

••

Öğren

Bildiklerimizin bilmediklerimizin yanında esamesi okunmaz. Öğren. Her şeyi bilmen mümkün değil ama öğrenmeye çalışmak, öğrendiğine şaşırmak, sevinmek, “vay be” demek mümkün.

Yeni bir masal öğren mesela. Günün birinde ağlayan bir çocuğa anlatır, onu susturursun. Çok uzak diyarlara ait bir çorba tarifi öğren. Hem kendin şaşırır hem sofrana oturanı şaşırtırsın. Bir şiir ezberle, bir kelimenin anlamını öğren, dünyanın en büyük hayvanını öğren, bir şeyi merak et ve onu öğren. Şaşır öğrendiklerine. “Bilmiyordum, yeni öğrendim” de ve başkasına da anlat.

“Bana bilmediğimi düşündüğün bir şey söyle” diyorum bazen arkadaşlarıma. Bir gün Inkalarda şaşı gözün asillik belirtisi olduğunu öğrendim. Başka bir gün, kış uykusuna yatan tek kuşun çobanaldatan kuşu olduğunu öğrendim. Başka bir gün, “Görürsün Hanya’yı Konya’yı” sözündeki Hanya’nın bir Yunanistan şehri olduğunu...

Kendime hedefler koyuyorum. Bu yıl origami öğreneceğim, dikiş dikmeyi öğreneceğim, araba kullanmayı öğreneceğim, pasta yapmayı öğreneceğim diyorum ve tek tek yapıyorum bu küçük hedeflerimi. Otuzlu yaşlarımda bunu planlamam garip gelebilir ama yaşlandığımda torunlarıma origamiden bir kelebek yapıp uçurmak istiyorum; masal kitaplarına bakarken “bak bu çobanaldatan kuşu, kuşlar arasında bir tek bu üçkâğıtçı kış uykusuna yatar” demek istiyorum. Nerden biliyorsun dediklerinde, “bilirim, nineler her şeyi bilir” demek istiyorum. Olamaz mı?

Gez

Beklentilerimiz her konuda o kadar yüksek ki dünyanın en basit eylemlerinden biri olan “avare avare dolanmayı” bile yaşayamıyoruz.

Birine “çık gez” dediğinizde “para mı var, neyle gezeceksin” diyor.

Çünkü gezmek, onun zihninde seyahat, şehirdışı ya da yurtdışına gitmek, para harcamak, alışveriş yapmak gibi canlanıyor. “Dolaş” dediğimizde evden çıkıp başka bir kapalı mekân olan alışveriş merkezlerine gidip turlamak ve bir şeyler almak canlanıyor kafamızda.

gözümüz gönlümüz dolu

Oysa çıksak kapıdan, ellerimiz ceplerimizde, bakma bakma dolaşsak... Daha önce girmediğimiz sokaklara girsek, daha önce keşfetmediğimiz bir ağaç altı bulup biraz soluklansak, hiç dikkatimizi çekmemiş, kıyıda köşede kalmış bir dükkâna girip çıksak, bir banka oturup parkta oynayan çocukları, fıskiyeden akan sulan izlesek, sokağın sesini dinlesek... Sonra kalkıp oradan, kışsa paltomuza sarılsak, yağmur yağıyorsa şemsiyemizi açsak, çok sıcaksa şapkamızı taksak, başıboş yürüsek sokaklarda. Hareketli caddeleri boylu boyunca gidip gelsek, vitrinlere baksak... Temiz havayı içimize çeksek... Sıradanlığın son derece sıradan keyfini sür-sek... Eve döndüğümüzde ellerimiz boş ama olsa; yine de gezmiş olmaz mıyız?

Yalnız

Bir gün iş yerinde telefonum çaldı. Birinin benimle konuşmak istediğin söylediler ve bağladılar. Telefonun ucundaki sesi tanımıyorum, zaten o da tanışmadığımızı söyledi. Beni sadece yazılarımdan tanıyor, bense onu hiç tanımıyorum. “Eşimden ayrılacağım, bugün duruşma var, bililerіyle konuşmaya ihtiyacım var” dedi. Dinledim. Bir cevap veremedim, ne diyebilirim ki? Sadece “dilerim en kısa sürede kendinizi daha iyi hissedersiniz” dedim ve kapattık telefonu. Sonra çok düşündüm. Neden beni Neden hiç tanımadığı birini arayıp anlattı? Hiç mi kimse yok hayatında derdini paylaşabileceğin, omzunu yaslayabileceğin, gözyaşını emanet edebileceğin? Bu kadar mı yalnızsın?

Yalnızlık... Edebiyatın yansı bu kelime üzerine kurulu. Yüzyılın belası. Herkes yalnızlıktan şikayet ediyor, “o kadar yalnızım ki” diyorlar boyun-lannı bükerek. İnsan düşünmeden edemiyor, herkes bu kadar yalnızsa neden birbirine yoldaş olmuyor insanlar?

Doğduğun anda elini tutuyor ailen, sonra akrabaların, sonra ilkokul arkadaşlann, mahalledekiler, ortaokul, lise ve üniversite arkadaşlann, bir toplantıda tanıştıkların, başkalarının tanıştırdıkları, tesadüfen karşılaştıkların, iş arkadaşlann, komşulann, eşinin ailesi, eşinin arkadaşları, ço-cuklann, çocuklarının arkadaşlan ve onların aileleri... Öyle böyle değil,

yüzlerce insan geçip gidiyor hayatından. İlişkilerine gerekli önemi veren, insanları seven, haddini bilen, karşısındakini dinleyip anlayan “yalnız” olmuyor. Her söylenene kırılan, her durumdan üzerine alınacak bir şeyler bulan, ilişkilerinin ortasına “ben”i koyan, hep isteyen, hiç vermeyen, ben kendi kendime yeterim diyen “yalnız” kalıyor.

“Ortası delik taş olsan, bir çoban takar seni sopasına, yine de yalnız kalmazsın” derdi babaannem. Düşünüyorum da şimdi, ortanın delik olduğunu kabul edip kendi kusurlarını kabullendiğin ve çobanın gönlünü hoş tuttuğun sürece yürürsünüz birlikte...

Kaya kırlangıçları toplu halde yaşarlar. İçlerinden maharetli olanlar, yiyecek için keşif yolculuğuna çıkarlar ve kaynağı bulduklarında gökyüzünde dans etmeye başlarlar. Bu dans, acemi ve güçsüz kaya kırlangıçlarını davet dansıdır:

“Yiyeceği buldum, hadi gel, birlikte yiyelim”

Dans

Kaya kırlangıçları insanlardan akıl alabiliyor olsaydı, bir akıllımız gider ve ona şunu fısıldardı:

“Deli misin? Kendin ye ve kendine sakla...”

Kayalıklarda süzülen kırlangıçlar bize her an bağırıyor: “Deli misin? Dünya hepimize yeter, paylaş...”

Paylaş

Bir arkadaşımla sohbet ederken aramızda şu konuşma geçti. Dedi ki, “sen bildiğin iyi şeyleri, güzel şeyleri insanlarla paylaşmaktan çekinmiyorsun. Oysa kadınlar söylemez, kendine saklar. Bir kıyafeti nerden aldığını söylemez mesela, gidip o da alsın istemez. Bazı tarifleri kendine saklar, nasıl yaptığını anlatmaz. Genel olarak kadınlar birbirinin yükselmesini, iyi noktalara gelmesini de istemez. Senin böyle bir kıskançlığın da yok.” Cevaben dedim ki, °evet kadınlar birbirini çekemeyebilir, birbirini kıskanabilir, kadınlar paylaşmıyor olabilir ama insanlar paylaşır... ’

Tam olarak “kıskançlık” değil bu. Biraz “en iyisi benim olsun”, “bende olan kimsede olmasın”, “sadece bende olsun” demek. Biraz kendini diğerlerinden üstün görmek. Popüler kültürün öğretisi, “Öğren, o konuda tek isim ol, bilgiyi elde et, ama paylaşma” diyor... Onun yerine önerdiği daha iyi bir çözümü var. Diyor ki: SAT!

Karşıdan nasıl gözüküyor biliyor musun?

Ders nodarını saklayan öğrenciler: Sadece ben geçeyim dersten, diğerleri kalsın.

Garip ama bilgisini öğrencisiyle paylaşmayan akademisyenler: O da benim gibi okuyup araştırıp öğrensin.

Kullandığı parfümün adını söylemeyen kadınlar: Kimse benim gibi güzel kokmasın!

Yaptığı kurabiyenin tarifini vermeyenler: Sadece benim istediğim kişiler bu lezzeti tatsın!

Yüzüne sürdüğü kremin adım saklayanlar: Sadece ben genç kalayım, diğerleri yaşlansın!

Oysa bütün mesele ne biliyor musunuz? Biz susalım, Victor Hugo söylesin:

“Kendi ışığına güvenen, başkasının parlamasından rahatsızlık duymaz.”

Biz o kadınlardan olmayalım, paylaşmayı seven, bildiğini anlatan, bilgisi olanı

tanıtan “insanlardan” olalım.

Pisi

Çok çalıştığında, çok meşgalen, çok sorumluluğun olduğunda, başkalarının mutluluğu için uğraştığında, her zaman yapacak bir şeylerin, planların, hedeflerin olduğunda, üzerine başka insanları da düşünmek gibi sosyal görevler aldığında, insanlar karşına geçip garip bir soru soruyorlar: Kendine zaman ayırıyor musun?

Kendine vakit ayırmak nedir sahi? Herkes bundan şikâyetçi, kimse kendine vakit ayıramıyor.

Modem zamanın kendine vakit ayırmaktan anladığı şey, tatile gitmek, kendini yormamak, dinlenmek, uzaklaşmak, kendini düşünmek, evden çıkmak, bir yerlere gitmek, kızgın kumlara uzanıp saatlerce yatmak. Bunu düşündüğümde aklıma hep o teyze geliyor.

Seksenlerinde... Yatalak eşine ve hasta ablasına tek başına bakıyor. Bir de her gün eski evinin bahçesinde bıraktığı kedilere (kendi deyimiyle pi-siciklere) yemek götürüyor. İstisnasız her gün bastonuna tutuna tutuna, yavaş ve yorgun adımlarla iki sokak ötedeki eve gidip geliyor “pişileri” için.

“Kendine vakit ayırıyor musun?” sorusunun cevabı burada. İnsan çocuklarıyla, işiyle gücüyle, arkadaşlarıyla, eşiyle dostuyla, uğraşlarıyla, sevdikleriyle, sorumluluklarıyla, üstüne aldığı görevlerle kendidir aslında. Onları bir yük gibi değil, hayatının bir parçası olarak gördüğünde rahatlıyorsun. İşinden, evinden, görevlerinden, anneliğinden zevk almay; başlıyorsun.

Herkesin kendisiyle olan mesaisi birbirinden farklı. Benim için iki satır kitap okumak, uzun bir duş yapmak, bir arkadaşımla kahve içmek, komşumla kapı önü muhabbeti yapmak, ailem için yapmak zorunda olduğum için değil, yapmak istediğim yemeği hazırlamak, bir yerden bir yere giderken arabada en sevdiğim şarkıları dinlemek kendime zaman ayırmak...

Kedilere yemek götüren teyzenin kendine zaman ayırdığı an, kedileri beslemek için evden çıktığı an... Çünkü o sırada beslenen biri daha var: Kendisi.

Güneş

Günebakanlar, yüzlerini güneşe doğru çevirirler ve ışığından faydalanabilmek için güneşi takip ederler. Melankolik insanımız onu da rahat bırakmamış... Güneşe âşık bir çiçeğe, biz tutup “ayçiçeği" demişiz... Güneşe bakmaktan korkan insanlar bir kez daha galip gelmiş.

Kokla

Seni rahatlatan kokulan bul. Taze pişmiş kurabiye kokusu, temiz çarşaf kokusu, yağmur sonrası toprak kokusu, tarçın, vanilya, kahve... Hangisi? Dünya parfüm sektörü inanılmaz boyutlara ulaşmış olsa da benim gönlüm her zaman kolonyadan yanadır mesela. Kolonyayı çok severim, avcuma döktüğüm o koku beni alıırrr başka bir âleme götürür. Eski misafirliklere giderim mesela. Evin en küçük kızının şeker tabağıyla şeker ikram ettiği, kolonya döktüğü günlere... Misafir çocuklannın kafasına dökülen kolonyanın başta bıraktığı o akıcı hisse... Bakkalda piramit şeklindeki renkli küçük kolonya torbalarının satıldığı çocukluk günlerine... O kolonya torbalarının ucunu delmek için ucunu dişlediğimizde ağzımıza yayılan garip alkol tadına... Şehirlerarası otobüs yolculuklarına götürür mesela. Hani annemizin kucağına oturup sıcaktan yapış yapış olduğumuz, herkesin harala gürele konuştuğu, sigara içmenin yasak olmadığı o duman altı, kötü kokulu otobüs yolculuklarına... Muavinin bir gayret herkese baştan sona ikram ettiği o kolonyalı yolculuklara... Bir top kek verseler de yesek diye beklediğimiz anlara... Mola yerlerindeki tuvaletlerin dışındaki kulübeye bıraktığımız bozuk paraya karşılık olarak avcumuza dökülen ve hijyen sağlaması beklenen kolonyalı molalara...

Kışın sobanın üstüne döktüğümüzde çıkan o mor ateşli deneylere ve buna mukabil ensemize atılan şaplağa götürür mesela. Tıraş olan baba yanağına götürür, bir bayram sabahına götürür, düşünce uf olan yere dökülen o tatlı acıya götürür...

Kolonyalı elini kazara gözüne sürdüğünde kendi şapşallığına yandığın anlara götürür. Bakkallarda ve eczanelerde duran o muhteşem tasarımlı kolonya dolum şişelerine götürür... Ve daha neler neler... Her kokladığımda zihnimde başka bir ferahlığa sebep oluyor. Seni rahatlatan kokulan bul, derin bir nefes al ve yum gözlerini... Yüzüne yayılan tebessümle kim bilir nerelerde bulacaksın kendini...

Haklı

Bazı zamanlar oluyor. Anlatmak istiyorsun. Mağduriyetini, kırgınlıklarını, yaşanmış bütün olumsuzlukları... İnsanların önerilerini “doğru söylüyor olabilirsin, ama..diye cevaplar verip karşı tarafın ağzını kapatıyoruz. Karşımızdakinden duymak istediğimiz şey, çoğu zaman bir öneri değil, bir çıkar yol değil. Kendi yaşanmışlıklarını, benzer durumlarda verdikleri kararları öğrenmek hiç değil. Duymak istediğimiz tek kelime var: “Haklısın...”

Bazı zamanlar oluyor. Sesimiz daha üst perdeden çıkıyor. Şöyle oldu, böyle oldu diye geçmişe dair bütün olumsuzluklar dökülüyor ortaya. Ben ve sen kavgalan, ego savaşlan. Başımıza ne geliyorsa, bir türlü tatmin edemediğimiz egomuz yüzünden geliyor. Onun duymak istediği tek şey var: “Haklıyım...”

Dikkatimizden kaçan bir ince nokta var: Senin haklı çıktığın an, karşındakinin “haksız” olduğu andır. Bu neyi değiştirir? Ortada herhangi bir anlaşma yok, düzelme yok. Bir taraf yenilmiş ve sen kazanmışsın. Çoğu zaman sevdiğin, eşin, dostun, çocuğun kaybetmiş ve sen haklısın! Bu haklılık mutlu edebilir mi insanı? Kazanan sen misin yoksa egon mu? 0 klasik soruya geliyor yine konu: Haklı mı olmak istiyorsun yoksa mutlu mu? Mudu olmak istiyorsan, o zaman haklılığını, haksızlığını, “ben sana demiştimleri” bir kenara bırakmanı öneririm. “Bak gördün mü yine ben haklı çıktım” dediğin her an, karşındakinin üzüldüğü andır. Haklı olman buna değer mi? Yine de “haklı olmak istiyorum” diyorsan, tamam sustum, sen haklısın...

Dolu

Bardağın dolu tarafıyla ciddi bir imtihanı var insanların. Sürekli bir şeylerden şikâyet ediyorlar. İşlerinden, eşlerinden, patronlarından, çocuklarından, akrabalarından, hayattan, kardan, kıştan, sıcaktan, soğuktan, yağmurdan bile şikâyet ediyorlar.

Boş tarafından bakarsan, evet işler yoğun; doludan bakarsan işler iyi, gidecek bir işin ve yapacak çok şeyin var...

Boş tarafından bakarsan, çocuklar çok yaramaz; doludan bakarsan; çocuklar iyi, sağlıklılar, evdeler, oynamışlar, eğlenmişler, yanmdalar...

Boş tarafından bakarsan, yağmur, kar; doludan bakarsan bu yaz susuzluk olmayacak...

Boş tarafından bakarsan, hayat çekilmez... Doludan bakarsan; sadece sende değil, herkeste var olan sıkıntılarını, sorunlarını, çözemediklerini bir adım arkanda bırakır, güzel olana odaklanır ve iyiye yönelirsin. Ne hayal eder, ne düşünür, ne görürsek onu getiriyor hayat...

Devam

Denizyıldızları kopan bir uzvunu kendi kendine yeniden oluşturur ve yaşamaya devam eder. Doğa işini şansa bırakmıyor. Eğer hâlâ hayattaysan, toparlan ve yoluna devam et. Kendi yaramızı sarmayı öğrenebildiğimizde,

daha sıkı tutunacağız...

Bayram

İlk kim dedi “bayramlarda el öpmeyin, el öpmek geriliktir, tokalaşın” diye? Ve ilk kim inandı?

İlk kim “aman hastalık bulaşıyor, dikkat çok sarılmayın bayramlarda” dedi ve ilk kim buna itibar etti?

İlk kim “bayramlar tatildir, güneye inelim” dedi, ilk hangi araba yolunu memleketten sahile çevirdi?

İlk hangi evde kalkılmadı bayram namazına, erkenden uyanmadı ev halkı, ilk hangi evde bayramlaşılmadı?

Hangi hain bayramda kapısına gelen çocukları kaçırdı ilk kez? Annelerin gönlüne şüphe, korku tohumlan ekti. Onun yüzünden kapılar kapandı ve çalınmaz oldu. Çocuklar bir film geri sanyormuş gibi anlamsızca uzaklaştılar kapı önlerinden. Şekerler, mendiller, kolonyalar kapının arkasında kaldı.

İlk kim kucak kucak kıyafet, ayakkabı taşıdı eve, bayramlık denen o güzelim heyecanın bir önemi kalmadı. İlk kim yatağımızın başından bayramlıklanmızı, kalbimizden bayram heyecanını alıp kaçtı?

Kim yırtıp attı kartpostalları? İlk SMS’i kim gönderdi? İlk kim “dur yaaa boşuna arıyoruz milleti, yazıverelim facebook’tan olsun bitsin” dedi?

Kenarı işli mendilleri kim kaldırıp yerine kâğıt mendil koydu? Yahu el kadar mendilden, içindeki 5 liradan ne istedin?

Ne istedin sen benim en güzel günlerimden, çocukluğumdan, bayramımdan?

Alan daraldı, daraldı, daraldı, küçücük köylere, beldelere sıkışıp kaldı bayram. Bir avuç insanın yaşatma telaşı var bugün. Kolonyanın, baklavanın, kavurmanın, sarmanın, şekerin, kahvenin belki de son demleri. Kim yaptı bunu?

Modemizm mi? Şehirleşme mi? Bireysel mutluluğun toplumsal mutluluğa tercih edilmesi mi? Her neyse, biri yaptı, biz de alkış tuttuk. Başlı başına bir mutluluk vesilesi olan bayramları el birliğiyle geride bıraktık. Şimdi “nerde o eski

bayramlar” demek kolayımıza gidiyor. Bayramlar burada, her yıl iki kez, düzenli olarak geliyor. Kapıyı açmayan biziz... Açalım ve tutalım ellerinden. Çünkü bayramlarda kapımıza gelen çocuklar poşetlerinde ağır yükler taşır. Biz onlara şeker veririz, onlar bize çocukluğumuzu.

Hayat

Paris’te tur rehberi bizi Eyfel kulesine çıkarttı. Çıkarken otuz, indiğimizde yirmi dokuz kişiydik. Yetmişli yaşlannda bir hanımefendi yok, eksiğimiz o. Bizi kaybetmiş ve dil bilmediği için de başkalarına sorama-mış. Tur rehberi onu almak için tekrar gitti. Yarım saat kadar bekledik. “Bu yaşta, ne turu, ne gezisi, bak sonra böyle oluyor” diye söylenenler oldu. Tekrar yanımıza geldiklerinde o yaşlı hanımefendi derin bir iç çekti ve son derece büyük bir tebessümle şöyle dedi: “Bu benim en büyük hayalimdi!”

Pek çoğumuz, büyüyünce önce hayal kurmayı bırakıyoruz. Evlendik, iş güç sahibi olduk, çoluğa çocuğa karıştık, bitti, tamam. Bu kadar mıydı bütün hayallerimiz? Hele ki onlar da suya düştüyse, hayalindeki gibi bir evi, bir eşi, bir işi olmadıysa, vah mı halimize? Hayal kurmayı bırakınca teslim oluyoruz. Bir hayalim yok, bir hedefim yok, bundan sonra olan olsun... O noktaya gelince ipler kopuyor. “Ev, iş, ev, iş, nooolsun, sıradan, yaşıyoruz işte” dediğimiz hayat başlıyor. Gönülsüz bir yaşam, bitse de gitsek bekleyişi...

Hayallerin olduğunda öyle olmuyor. Dimdik ayakta oluyorsun. Kollannı sıvayıp öyle başlıyorsun güne. Hayaline doğru yürüyorsun adım adım. Ben bunu görmeden veda etmeyeceğim hayata diyorsun, daha kuvvetli asılıyorsun, daha sıkı çekiyorsun kürekleri. Son nokta, Eyfel kulesinden Paris’i izliyorsun. Kaybolmuşsun, kimin umurunda.

Yazmak

Kendimizi ifade etme yolu olarak genellikle konuşmayı tercih ediyoruz. Sıkıntı ve kırgınlıklarımızı ifade ederken de çoğu zaman ağlamayı tercih ediyoruz. Öfkemizi ise bağırarak gösteriyoruz. Oysa tüm bunlan içine alan iyi bir alternatif daha var. Yazmak...

Yazmak; derdinizi, halinizi, öfkenizi, sıkıntınızı anlatmanın en asil halidir. Kendimizi bu hale alıştıralım. Kâğıda, kaleme sığınalım... Çünkü yazmak inşam rahatlatır, yükünü hafifletir. Öfkeni, kederini, sıkıntını ortadan kaldırmaz ama şendeki yoğunluğunu azaltır.

Olumlu yanlarını yaz mesela. Kendini daha yakından göreceksin. Hayatındaki olumlu şeyleri yaz, olaylara daha aydınlık bakacaksın. Sorunlarını yaz, onlan birer problem gibi yaz bir kâğıda. “Bir insan A noktasından B noktasına gitmektedir. Tam bu sırada, olanlar bu insanın üzülmesine sebep olmuştur. A noktasından yola çıkan insan B noktasına nasıl ulaşır, yola nasıl sağlam devam eder” sor kendine. Bir bakmışsın, sorununun çözümünü, derdinin dermanını kendi kendine bulmuşsun.

Bahar

Tangara kuşu; eşsiz bir güzelliğe sahip, renkleri büyüleyici

bir kuş.

Fakat içler acısı bir sesi var. Çit kuşu; küçücük, çelimsiz, renksiz, bir kuş... Fakat dinlenmeye doyulmaz güzellikte bir

sesi var.

Bütün güzellikler sende olamaz. Dön bak kendine, boyum kısa ama sesim güzel; sesim kötü ama gözüm güzel dediğinde, kendi baharını bulacaksın...

Gökyüzü

Hepimizin türlü türlü sıkıntıları, çözemedikleri, derin kederleri, hesaplan, hastalıklan, yorgunluklan var. Ama gökyüzü yerinde duruyor.

Başını birkaç saniye için kaldır ve gökyüzüne bak. Güneş gözlüklerinle değil, çıplak gözle... Bırak kamaşsın gözlerin. Bu mavilik başımızın üstünde durdukça hayattayız demektir. Lütfen “ama ben” diye başlayan bir cümle kurma... Gündoğarken, batarken, bulutlu veya yıldızlıyken, gökyüzü bize; ortak noktalanmızı, eşitliğimizi, insanlığımızı hatırlatan bir görsel şölen sunuyor. Aslolan şu; hepimiz aynı gökyüzüne bakıyoruz! Hangi şehirde, nasıl bir evde, nasıl bir yaşam sürüyorsak sürelim, hepimiz aynı gözlerle aynı semayı izliyoruz.

“Kış aylarını sevmiyorum, depresyonum tetikleniyor”, diyorlar. “Sonbahar hüzünlü sevmiyorum” diyorlar. “Yağmurlu havalan sevmem”, diyorlar. Ne kaldı geriye? Yılın yansını tükettik. Sen gökyüzüne bak ve “kendi mevsimini” yaşa... Bir şey ifade etmiyorsa eğer sana güneşin her gün doğması, gökyüzünün maviliği, senin için düşen yağmurlar ve kar taneleri, göremiyorsan güzelim bulutlan; öyleyse eğil ve bir çocuğun gözlerine bak.

Hatırla

İlkokuldayken çok mutlu bir çocuktum. Çocukluğum çok güzeldi. Lise yıllarım harikaydı. Üniversitedeyken ne kadar da çok eğleniyordum.

Şimdi o yıllan özlemle anıyorum. Bunlar bugünkü düşüncelerim. Fakat acaba ilkokula giderken sahiden mutlu bir çocuk muydum? Düşünelim. Zordu be! Fişleri okumaya çalışma çabası, yazmayı öğrenme süreci, okul kurallarına uymak zorunda olmak... O zamanlar bir an önce büyümek ve çabucak ortaokula ya da liseye başlamak istiyordum. Çocukken acaba gerçekten mutlu muydum? Düşünelim. Olmayabilirim de. Yaramazdım evet, çok azar işittim. Kimsenin beni anlamadığından şikâyetçiydim. Bir an önce 18 yaşma gelmek istiyordum. Lisedeyken sınav kaygım vardı, bir üniversiteye gitmek, bir an önce yurtta ya da evde, kendi arkadaşlarımla baş başa kalmak, sonsuza kadar arkadaşlarımla yaşamak istiyordum. Üniversitedeyken okulu bitirme, uzatmama, yüksek lisans yapabilme, iş bulma telaşım vardı. Bir an önce okulu bitirmek ve hayata atılmak istiyordum. Yeterdi bu kadar öğrencilik ...

İlk anne olduğum, o zorlu günlerde, çocukların bir an önce bir yaşına girmesini istiyordum. Şimdi bebekliklerini özlüyorum. Yani, yaşadığım günler ile hatırladığım günlerin hisleri birbirinden farklı. Geriye dönüp baktığımda tüm bu süreçleri mutlulukla hatırlıyorum. Ne kadar mutluymuşum, diyebiliyorum. Oysa o günlerde halimden ne kadar da şikâyetçiydim. .. Sanınm yaşarken çok hissedemiyoruz mutluluğu, daha çok hatırladığımızda fark ediyoruz. Bugün zor günler olarak adlandırdığımız bugünümüzü, belki de yann “ne güzel günlerdi” diye hatırlayacağız. İş ki dünü hatırlayıp mutlu olabilelim ve bugünün hakkını yemeyelim...

Güzel

Gönül güzeli anyor ama sanırım tadını kaçırdık. Bugün kiminle otururşanız konu bir yerden kiloya, diyete, spora, sağlıklı yaşama, kaşa, göze, saçtaki beyaza, yüzdeki çizgiye geliyor. İnsan artık, önce ve sadece, nasıl göründüğü ile değerlendiriliyor. Sen nasıl birisin, ne düşünürsün, ne fayda sağlar, neye yararsın bunun bir önemi yok günümüz insanı için. Kaç kilosun, kaç yaşındasın, ne kadar güzelsin sen onu söyle! Bunlar, bütün konuların önüne geçti. Eskiden daha çok “kadın” ile anılan güzellik kavramı, bugün erkekleri de avcunun içine aldı. Onlan geçtim, zaten başlı başına her biri bir güzellik timsali olan çocukları bile daha güzel yapabilmek için giydiriyor, süslüyor, boyuyoruz.

Güzel olalım, standartlarda olalım, zayıf olalım, “fit” kalalım, gerekirse aç kalalım ama asla kilo almayalım, ölelim de şişman olmayalım, yanımıza yakışan insanlarla arkadaşlık edelim, davul bile dengi dengine çalsın, güzeller bir yana, çirkinler bir yana ayrılsın...

Müthiş bir çabayla kendiyle oynuyor insan, saçını değiştiriyor, yüzünü değiştiriyor, vücudunu değiştiriyor. Kendisiyle bitmek tükenmek bilmeyen bir mücadeleye giriyor. Yaşlanmaktan “ölesiye” korkuyor, yaşlanacaksak da genç yaşlanalım istiyor. Geçen yıllar belli olmasın, yaşımızı belli etmeyelim ve “yıllara meydan okuyan” bu güzelliğimizle övünelim.

Asıl bakmamız gereken yer olan “yürek”le hiç işimiz kalmadı. Kendimizi daha güzel kılmak için harcadığımız çabanın binde birini, kendimizi daha iyi, daha merhametli, daha donanımlı, daha faydalı olmak için harcasak dünya kimbilir nasıl güzel olurdu. Yaşlanmamak için verdiğimiz uğraşın birazını “yaşamak” için harcasak, ömür kim bilir ne tatlı olurdu...

Çirkin

Tadı ve besin değerleri yerinde ama görünüşü bozuk, olduğu

için her yıl tonlarca sebze ve meyve çöpe atılıyor. Boyutu küçük olan portakallar, yamuk havuçlar, şekli bozuk limonlar, alıcı bulmuyor. Kibrimiz bizi açlıktan öldürecek...

Şükür

Çocukluğumuzda minibüste rastladığımız yaşlı teyzelerin, durup dururken derin bir iç çekip nefeslerini verirken “Allllahhh, çok şükür yarabbi” deyip, kendi içlerinde bir yerlere gidip gelip, sonra tekrar muhabbete döndükleri anlarda öğrendik şükretmeyi. Fakat yaşlılığın, elini eteğini çekmişliğin, eleği duvara asmışlığın gereği gibi algıladık. Utandık gençken “çok şükür” demeye... Bize nasılsın diyene teşekkür etmemiz icap etti, kapıyı açana, bize hediye getirene, trafikte yol verene, bir bardak çay getirene teşekkür ettik. Nezaket kuralları bunu gerektiriyordu, öğrendik ve uyguladık. Bu arada gökyüzünü, güneşi, çocukları, bulutlan, kuşlan, soframıza ekmeği, bardakta çayı, bahçeye çiçeği, içimize ısınacak kalbi verene teşekkür etmeyi unuttuk, erteledik, yaşlanmayı bekledik.

Şükretmek için her şeyin tamam olmasını, her şeyin güzel, her şeyin kıvamında, işlerin tıkınnda olmasını bekliyor insanlar. Bekliyorlar ki, kendilerine çok özel bir nimet sunulsun, kimsede olmayan onlarda olsun, bekledikleri şeyler onlann olsun... Oysa bu kolay olan... Zor olan, sıkıntılara rağmen rahatlığı görüp, olmayana rağmen olanı, eksiğe rağmen tamamı görüp yine de şükür diyebilmek...

Sofrasındaki yemeğin, cebindeki paranın azlığına değil varlığına, daha güzel bir hayata değil, hayatta olmaya, ayakta olmaya çok şükür diyebilmek... Rahat bir nefes alamadık demek yerine, bugün de nefes alabiliyorum diyebilmek...

O yaşlı teyzeler gibi iç çekiyorum şimdi, çok şükür ki ben bu satırları yazabildim, çok şükür ki sen o güzel gözlerinle beni okuyabildin...

Çare

Böğürtlen lekesini en iyi böğürtlenin yaprağı çıkartır. Dert dermanın yanı başında...

Dizin

Telegram | @kitbooks